

Frivillighets- politikk i kommunene

Innledning	5
Frivillighetspolitikk i kommunene	5
Beskrivelse av foreningene	6
Hva slags type foreninger har svart på undersøkelsen?	6
Hvor stor andel av lokal-lagene er tilknyttet en regional eller nasjonal organisasjon?	6
Aktivitet	6
Frivillig innsats	7
Foreningens ressurser	8
Medlemmer	8
Endring i antall medlemmer de siste fem årene	8
Hvor lett / vanskelig er det å rekruttere medlemmer?	9
Hvilke utfordringer møter foreningene i rekrutteringsarbeidet sitt?	9
Hvordan lykkes foreningene med rekrutteringsarbeidet?	10
Inntekter	12
Hvor viktig er den aktuelle inntekten for foreningen	12
Muligheter for finansiering av nye aktiviteter i foreningene	12
Utfordringer ved å skaffe inntekter til aktivitetene og finansiere nye aktiviteter	13
Utgifter	15
Lokaler	15
Andelen som eier, leier og låner lokaler/anlegg	16
Universell utforming	16
Utfordringer med tilgang på lokaler	17
Samarbeid	19
Samarbeid med andre lag og foreninger	19
Hvorfor samarbeider de med andre lag og foreninger, og hva samarbeider foreningene om?	19
Hvorfor samarbeider de ikke med andre lag og foreninger?	20
Hvilke gevinster gir samarbeid mellom foreningene?	20
Hvor mange opplever konkurranse fra andre lag og foreninger?	21
Samarbeid med bedrift eller næringsliv	21
Hvor vellykket er samarbeidet med næringslivet?	22
Samarbeid med kommunen	22
Antall foreninger som ønsker å samarbeide mer med kommunen	22
Hva samarbeider foreningene og kommunen om?	23
Anser de samarbeidet med kommunen som vellykket?	24
Hva er bra med samarbeidet?	24
Utfordringer i samarbeidet med kommunen	25
Hva kan gjøres for å forbedre samarbeidet med kommunen?	26
Møtearenaer for frivilligheten i kommunen?	26
Hva slags møteplasser og hvordan gjennomføre dem?	26
Mål og utfordringer	29
Hindringer for å nå sine mål	29
Hvordan ønsker lagene å utvikle seg fremover?	31
Hva er de største utfordringene for å nå egne mål?	31
Hva vil skape mulighet for vekst?	32
Hvordan kan kommunen bidra til at foreningene når sine mål?	32
Kan andre faktorer og aktører bidra til å nå frivillighetens målsettinger?	33
Oppsummering	34
De ti frivillighetspolitiske bud	35

Innledning

Denne samlerapporten tar utgangspunkt i en kartlegging av frivillige organisasjoner i 19 kommuner gjennomført av Frivillighet Norge. Undersøkelsen er gjennomført i perioden 2015–2017. I denne sammenstillingen brukes gjennomsnittsverdiene fra den enkelte kommunen i analysen av de kvantitative spørsmålene, mens man i de kvalitative spørsmålene bruker hele materialet fra kartleggingene. For noen av spørsmålene er resultatene differensiert på kommunestørrelse. Resultatene fra undersøkelsen bygger i sin helhet på respondentenes tilbakemeldinger på spørsmålene og er kun representativ for disse.

I noen av spørsmålene er kommunene delt inn i små kommuner, mellomstore kommuner og store kommuner. Små kommuner er kommuner med under 5000 innbyggere, mellomstore kommuner er kommuner med 5000–20 000 innbyggere, og store kommuner er kommuner med over 20 000 innbyggere.

I denne rapporten er det henholdsvis 2 små kommuner, 8 mellomstore kommuner og 9 store kommuner. N (antall svar) er derfor liten for små kommuner. Det er ikke alltid alle organisasjoner har besvart alle spørsmålene, N vil derfor variere og dermed også forholdet mellom antall kommuner i de ulike

størrelseskategorier. Vi har ikke gjort noen grundigere undersøkelser av forskjellen mellom gruppene utover å se på den prosentvise fordelingen av besvarelsene.

Resultatene fra undersøkelsen bygger i sin helhet på respondentenes tilbakemeldinger på spørsmålene. Dette ligger til grunn for alle forhold knyttet til presentasjon og fortolkning av det innsamlede datamaterialet. Denne sammenstillingen kan ikke si noe om forhold utover de undersøkte kommunene.

FRIVILLIGHETSPOLITIKK I KOMMUNENE

Frivillig sektor står i en særstilling i Norge. I Norge er det rundt 10 millioner medlemskap i om lag 100 000 lag og foreninger. Ifølge Frivillighet Norges Frivillighetsbarometer har hele 67 % av befolkningen over 15 år deltatt i frivillig arbeid i løpet av de 12 siste månedene¹. Deltakelse i frivilligheten gir mennesker muligheten til å realisere interessene sine og til å bidra til nærmiljøet. Frivillige organisasjoner gir mennesker følelse av lokal identitet, tilhørighet, fellesskap, de skaper gode og inkluderende lokalmiljøer og styrker demokratiet. Ofte trekker det offentlige frem samarbeid med frivilligheten som nøkkelen til å løse samfunnsutfordringer innen blant annet folkehelse, omsorg,

beredskap, kultur og inkludering. Likevel har bare omtrent 14 % av kommuner vedtatt en egen frivillighetspolitikk². Dette til tross for alt det frivillig innsats tilfører samfunnet lokalt og nasjonalt.

Frivillighet Norge fremhever nødvendigheten av at kommunene utvikler en helhetlig kommunal frivillighetspolitikk som grunnlag for å legge til rette for et best mulig samarbeid på frivillighetens premisser.

Frivillighet Norge og KS har signert en plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor³. Plattformen presiserer blant annet at kommunen og frivilligheten har ulike roller. Der heter det blant annet at "Kommunen har ansvaret for frivillighetspolitikken og for å tilrettelegge for dialog med frivilligheten. Frivillig sektor må bidra til utvikling av lokalmiljøet." I tillegg presiseres det at samarbeid og samhandling skal baseres på at man er likeverdige parter og at partene må møte hverandre med tillit. Avtalen gir gode beskrivelser av hva slags grunnlag et konkret samarbeid mellom kommune og frivillighet bør bygge på. Partene anbefaler organisasjoner på lokalt nivå og de enkelte kommuner og fylkeskommuner å etablere tilsvarende samarbeidsplattformer.

¹ En årlig undersøkelse som gjennomføres av TNS Gallup, se www.frivillighetnorge.no/filestore/Dokumenter/Frivillighetsbarometeret/FRIVILLIGHETSBAROMETER2017_Nettsida.pdf

² Frivillighet Norge har en oppdatert oversikt over kommuner som har vedtatt en frivillighetspolitikk på nettsiden www.frivillighetnorge.no

³ www.frivillighetnorge.no/filestore/Dokumenter/Plattformforsamspillogsamarbeidmellomfrivilligogkommunalsektor.pdf

Beskrivelse av foreningene

HVA SLAGS TYPE FORENINGER HAR SVART PÅ UNDERSØKELSEN?

Hvilken type organisasjon respondentene svarer på vegne av er presentert i figur 1. De to største organisasjonstypene er kulturorganisasjoner med 25 % og idrettsorganisasjoner med 20 %. Videre finner vi at representanter for lokalmiljø og bostedsorganisasjoner utgjør 13 %. Rekreasjons- eller sosiale foreninger og tro- eller livssynsorganisasjoner utgjør 10 % hver. Deretter kommer helse og sosiale tjenester på 7 %, politikk eller interesseorganisasjoner 5 % og internasjonale organisasjoner 4 %. Til slutt annet 2 % og utdanning eller forskning, natur- eller dyrevernonorganisasjoner, yrkes-, bransje- eller fagforening og frivillighetssentraler med 1 % hver.

HVOR STOR ANDEL AV LOKAL-LAGENE ER TILKNYTTET EN REGIONAL ELLER NASJONAL ORGANISASJON?

En stor andel (72 %) av lokallagene er tilknyttet en regional eller nasjonal organisasjon. Dette er en høy andel, men det er stor varians mellom kommunen der flest (84 %) og færrest (48 %) av foreningene har en overordnet tilknytning.

Om man sammenligner besvarelsene basert på kommunestørrelse er det stor forskjell på hvor stor

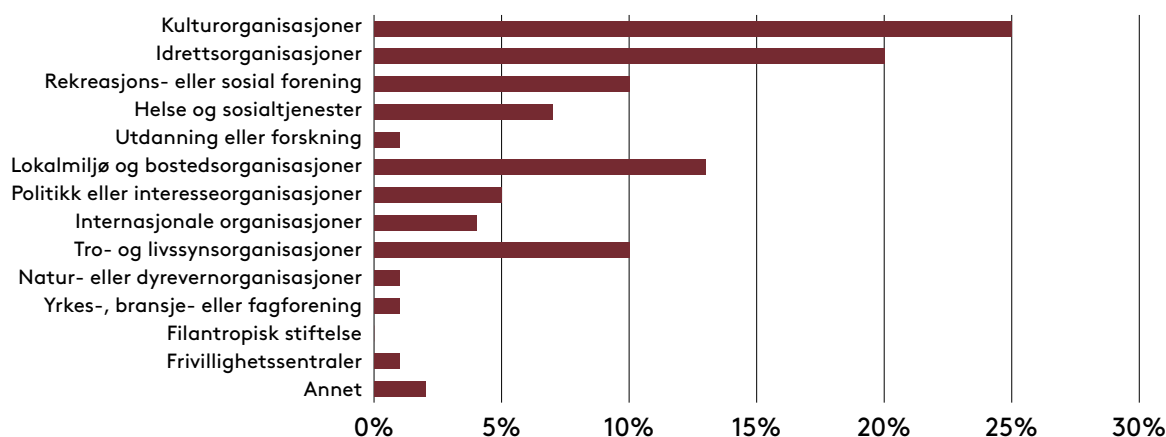
andel av lokallagene som er tilknyttet en regional eller nasjonal organisasjon. I de små kommunene er kun 59 % tilknyttet en regional eller nasjonal organisasjon. I de mellomstore kommunene er tallet 75 %, mens det i de store kommunene er 72 %.

AKTIVITET

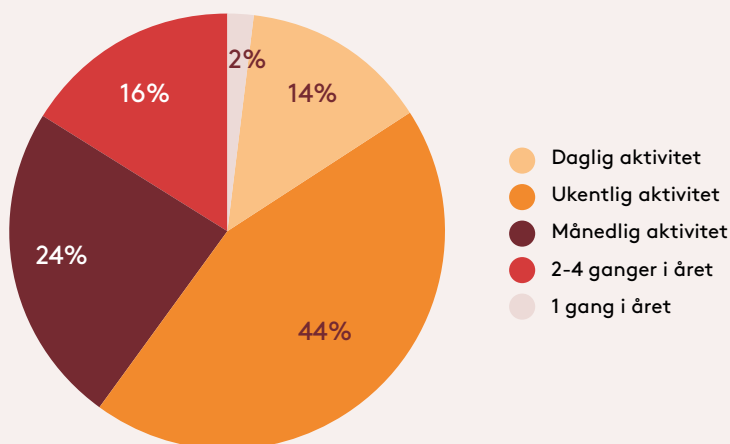
Det er generelt høy aktivitet blant de representere organisasjonene. 14 % av organisasjonene oppgir å ha aktivitet på daglig basis. 44 % av foreningene har ukentlige aktiviteter, 24 % av dem har det månedlig og 16 % har aktivitet to-fire ganger i året. 2 % har aktivitet en gang i året (fig. 2).

Om man sammenligner hvor ofte foreningene har aktivitet i forhold til kommunestørrelse, kommer det frem at de mellomstore (53%) og de store kommunene (62%) har høyere aktivitet på daglig- og ukentlig basis, enn organisasjonene i de små kommunene (36%). Dette må også ses i sammenheng med at de store kommunene rapporterer å ha større organisasjoner. Det er ikke gjort noen analyse av sammenhengen mellom hvor ofte man har aktivitet og foreningenes størrelse, men det kan antas at det ofte vil være slik at store foreninger har hyppigere aktivitet.

FIGUR 1: Type lag/forening respondentene svarer på vegne av

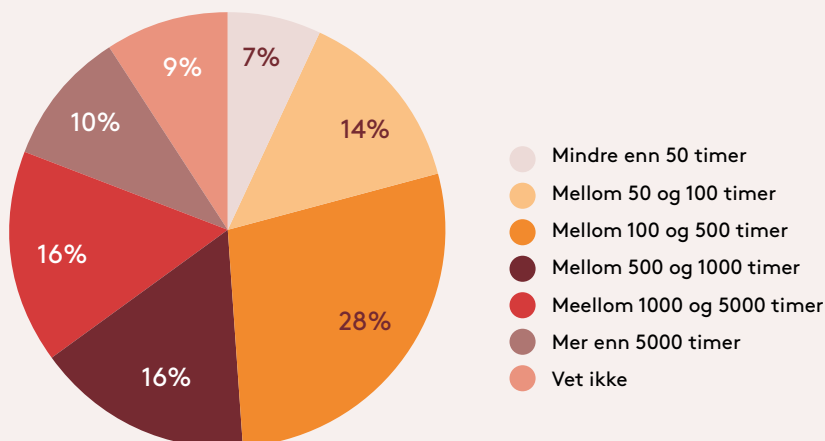
FIGUR 2: Hvor ofte organisasjonene har aktivitetet

FRIVILLIG INNSATS

Det er stor spredning på hvor mange samlede timer de ulike lagene legger ned i frivillig innsats i året. 10 % har mer enn 5000 timer frivillig i løpet av et år, mens 16 % har mellom 1000 og 5000 timer. Ytterligere 16 % oppgir mellom 500 og 1000 timer. Størst andel (28 %) rapporterer mellom 100 og 500 timer på årlig basis. 14 % har mellom 50 og 100 timer, mens 14 % jobber mindre enn 50 timer, og 7 % vet ikke (fig. 3). Det er ikke gjort noen beregning på sammenheng mellom foreningens størrelse og antallet timer frivillig innsats, men det kan antas at det generelt er sammenheng mellom mengden frivillig innsats og foreningens størrelse.

FIGUR 3: Hvor mye frivillig innsats gjør de frivillige organisasjonene telt i timer per år?

Foreningens ressurser

MEDLEMMER

Et stort flertall av organisasjonene som deltar i undersøkelsene har medlemmer. Foreningene oppgir at de har mellom 3 og 10 000 medlemmer. Det gjennomsnittlige medlemstallet er på 228 medlemmer, mens den gjennomsnittlige medianen er på 67 medlemmer (n=15).

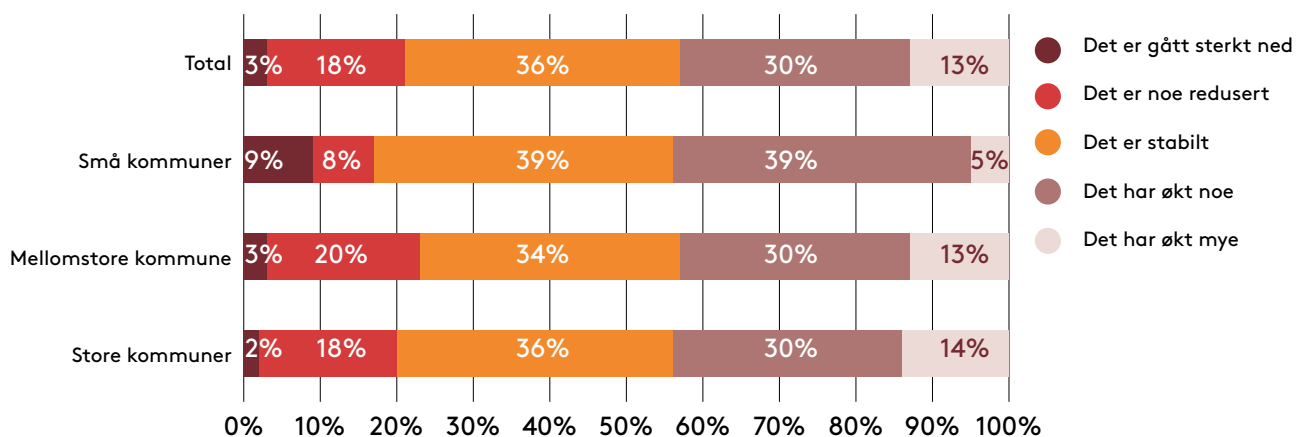
I de små kommunene finner vi medlemstall på mellom 6–450 (n=2). De mellomstore kommunene har medlemstall på mellom 3–3400. Det gjennomsnittlige medlemstallet er på 150, mens den gjennomsnittlige medianen er på 57 medlemmer (n=7). I de store kommunene finner vi medlemstall på mellom 3–10 000 medlemmer. Her er det gjennomsnittlige medlemstallet 325, mens den gjennomsnittlige medianen er på 76 medlemmer (n=9).

Endring i antall medlemmer de siste fem årene

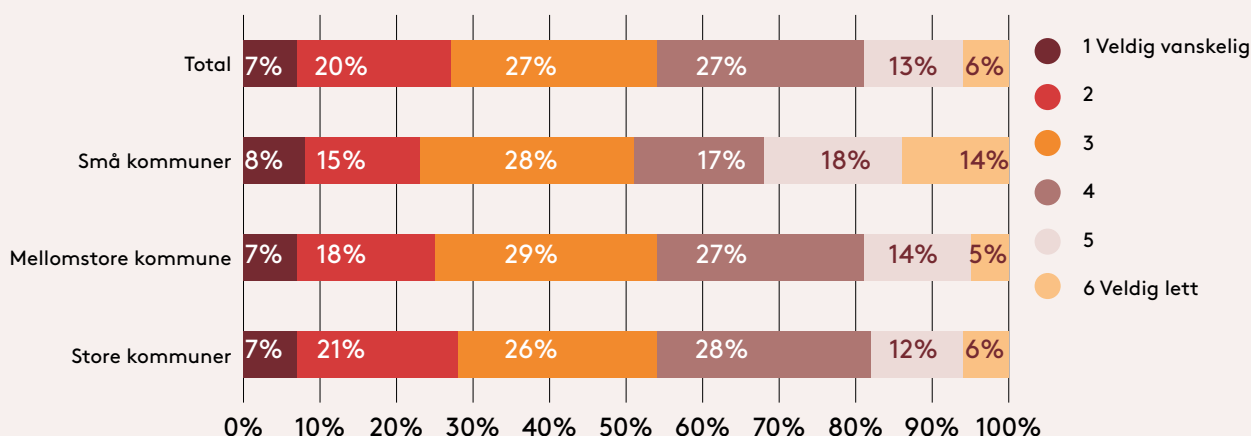
36 % oppgir at medlemstallet har holdt seg stabilt de fem siste årene, og hele 43 % skriver at medlemstallet har økt i løpet av samme periode, hvorav 13 % oppgir at det har økt mye. 18 % oppgir at medlemstallet har gått noe ned, og 3 % mener det har gått sterkt ned i løpet av dette tidsrommet (fig. 4).

Man finner små forskjeller i medlemsutviklingen basert på kommunestørrelse. I alle kommunene, uavhengig av kommunestørrelse, ble det oppgitt at medlemstallet har økt for mellom 43 % og 44 % av foreningene. Det er litt forskjell med tanke på kommunestørrelse der hvor medlemstallet har gått ned. I de små kommunene oppgir færre at medlemstallet har gått ned (17 %) enn i de mellomstore (23 %) og store kommunene (20 %) (fig. 26).

FIGUR 4: Endring i medlemsmassen de siste fem årene

FIGUR 5: Hvor lett eller vanskelig er det å rekruttere medlemmer?

Hvor lett / vanskelig er det å rekruttere medlemmer?

På en skala fra 1 til 6, hvor 1 er veldig vanskelig og 6 er veldig lett, svarte litt over halvparten (54 %) av lagene at det er vanskelig å rekruttere nye medlemmer (svar 1-3). 6 % av respondentene svarte at det er veldig lett å rekruttere nye medlemmer, mens de resterende er delt mellom svar 4 (27 %) og svar 5 (13 %), altså litt lett til lett (fig. 5).⁴ Det er stor varians mellom kommunen når vi ser på hvor mange som oppgir at det er lett (5 eller 6) å rekruttere medlemmer. I kommunen hvor flest oppgir dette er andelen 33 %, mens den bare er 9 % i kommune der færrest oppgir dette.

Når man sammenligner kommunestørrelsene kommer det frem at litt over halvparten av respondentene (51 %–54 %), uavhengig av kommunestørrelse, svarte at det er vanskelig å rekruttere nye medlemmer (svar 1-3).

De store forskjellene finner man derimot på om det er litt lett (svar 4) eller veldig lett (svar 6). I de små kommunene svarer en større andel av respondentene at det er veldig lett (14 %), mens i de mellomstore kommunene og de store kommunene svarer 5 % og 6 % at det er veldig lett. Samtidig svarer flere i de mellomstore og store kommuner at det er lett (27 %

og 28 %), mens 17 % respondentene i de små kommuner svarte at det var lett (fig. 5).

Hvilke utfordringer møter foreningene i rekrutteringsarbeidet sitt?

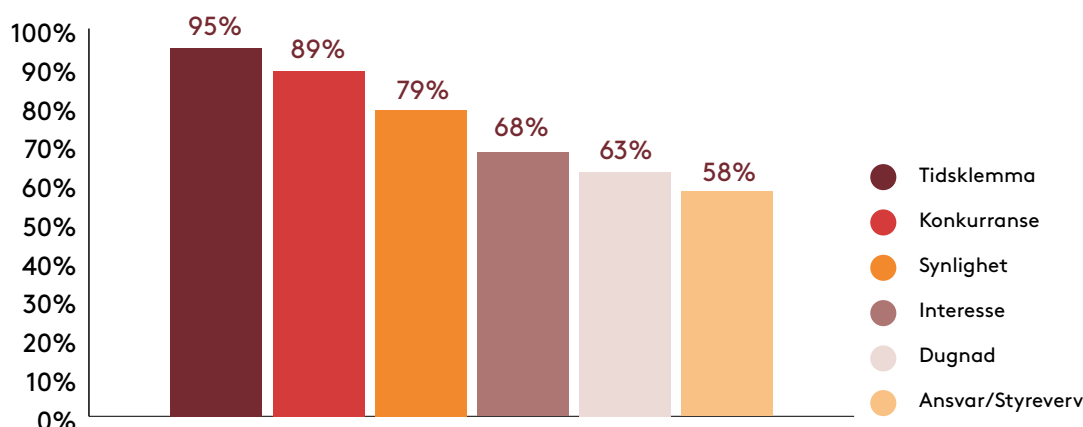
På spørsmål om hvilke utfordringer foreningene møter i rekrutteringsarbeidet sitt opplever respondenter i 95 % av kommunene at tidsklemma er et hinder i å rekruttere flere aktive medlemmer. Deretter kommer "konkurranse om fritiden" (89 %), synlighet (79 %), interesse for foreningen (68 %), for mye dugnad (63 %) og til sist ansvar og styreverv (58 %) (fig. 6).

Mange av respondentene trekker frem mangel på tid som et hinder for å rekruttere flere aktive medlemmer. Mange opplever at potensielle medlemmer, tillitsvalgte og frivillige allerede er opptatt og at det er mange aktiviteter å velge i. Flere opplever at det er vanskelig å være synlige og få folk til å prioritere sin forening. Andre nevner at mange allerede er engasjerte andre steder og dermed ikke har tid til å ta verv eller være frivillig.

Mange trekker frem at målgruppene de ønsker som medlemmer har lite tid til frivillig arbeid. Dette gjelder spesielt yngre voksne, som er en ettertraktet gruppe for mange organisasjoner. Flere skriver at

4 Svaralternativer var en skala fra 1 til 6 der 1=veldig vanskelig og 6=veldig lett.

FIGUR 6: Hvilke utfordringer møter foreningene i rekrutteringsarbeidet?

unge voksne er travle, og ofte har fullt opp med jobb og barn. Videre er rekruttering av barn og unge en utfordring. Dette kan være fordi organisasjonens aktiviteter ikke er interessante for unge, eller at foreldre ikke har tid til å bidra i organisasjoner som krever det. Flere korps skriver at de opplever at foreldre ikke ønsker at barn skal begynne å spille i korps fordi det ofte er en, ifølge respondentene, feilaktig oppfatning om at det er svært mye foreldredugnad i korps.

Flere respondenter mener at en konkret utfordring for rekrutteringsarbeidet er nettopp dugnadsarbeid. Folk har en travel hverdag, og vegrer seg for foreninger som krever at foreldre må stille mye opp og bruke mye tid. Noen av respondentene er bekymret for at de legger mye press på de frivillige. Andre skriver at det er lettere å få folk til å stille på enkelt dugnader enn å binde seg til å være med på noe fast.

En gjennomgående faktor som kommer frem er at mange vegrer seg for å ta på seg ansvar og binde seg over tid. Som nevnt har unge voksne og foreldre ofte en travel hverdag, og i tillegg skriver andre at eldre og pensjonister vegrer seg for å påta seg forpliktende verv av andre årsaker, som ofte også er betinget av livssituasjon.

Det er særlig utfordrende å rekruttere til styreverv. Foreningene opplever at mange ikke ønsker å påta seg administrative oppgaver og verv som innebærer mye ansvar. Dette fordi det er mye arbeid å sette seg inn i forskjellig regelverk, at folk er umotiverte for denne typen oppgaver eller at folk takker nei til verv fordi de tror at det er for mye arbeid. Det stemmer ikke nødvendigvis, mener respondentene.

Flere typer foreninger trekker frem at deres aktiviteter ikke ses som attraktive, eller har en smal målgruppe, som en utfordring i rekrutteringen.

Noen synes det er vanskelig å få folk interessert i organisasjonenes tema, for eksempel tema som små interesseorganisasjoner og pasient- og pårørendeorganisasjoner. Det nevnes også at noen av foreningenes rekrutteringsutfordringer skyldes at det i perioder er mindre interesse for temaene, som kulturelt tradisjonstunge aktiviteter som trekkspillag, dans og leikarringer.

En annen utfordring foreningene møter i rekrutteringsarbeidet sitt er synlighet og markedsføring. Informasjonskanaler og markedsføring av foreningen og aktivitetstilbud oppleves som utfordrende av flere organisasjoner. Enkelte respondenter savner informasjonsarenaer, som for eksempel oppslagstavler for å sette opp plakater. Noen respondenter nevner også at de sliter med å nå ut til de rette personene, og informere disse om sitt tilbud. Kostnadene i forbindelse med markedsføring blir også nevnt.

Hvordan lykkes foreningene med rekrutteringsarbeidet?

På spørsmål om hvordan foreningene lykkes i rekrutteringsarbeidet sitt opplever respondenter i alle kommuner at synlighet er viktig for å lykkes. Deretter kommer aktiviteter og arrangementer (79 %), at det skal være sosialt å delta (58 %), kvalitet og rekruttering blant venners venner (53 % hver), og til sist strukturert arbeid i styret (47 %) (fig. 7).

Mange av organisasjonene som lykkes i rekrutteringen har satset på, og lyktes med, synlighet for å nå ut med sine budskap. Her nevnes nettsider, sosiale medier, Facebook-sider, Facebook-grupper og blogg for å informere om organisasjonens tilbud og aktiviteter. De sender informasjon via e-post til medlemmene, tar kontakt per telefon, og organiserer

elektroniske innsamlingsaksjoner. Videre nevnes det at organisasjonene informerer gjennom blant annet annonser og innlegg i lokalaviser. Positiv omtale og synlighet synes å ha hatt positive effekter for mange av organisasjonene. Ved å motivere og spre informasjon gjennom sitt nærmiljø har organisasjoner nådd ut til flere.

For å rekruttere medlemmer sprer lagene også informasjon om sine aktiviteter og hva de står for gjennom stands, arrangementer, konserter, brosjyrer, flyveblader i postkasser, informasjonsmøter, synlighet i lokalmiljøet, skolebesøk og personlig kontakt. Noen forsøker også å synliggjøre seg i nærmiljøet gjennom å arrangere basarer, bingoer og middager, og har tiltak for å få med nyinnflyttede beboere i området. Videre arrangerer de kurs, samt åpne og sosiale samlinger.

Ved å benytte seg av kurs, aktiviteter og arrangementer viser foreningene folk at det er mulig å bli med i foreningen. Videre arrangerer de også workshops, sommerskole og "prøvetime" på aktiviteter. For eksempel holder noen musikkforeninger prøvedager der potensielle medlemmer kan teste ulike instrumenter. På denne måten får foreningene vist frem sine aktiviteter. Åpenhet er viktig for flere av foreningene og flere organisasjoner har informasjonsmøter, åpne arrangementer eller "åpen dag"-lignende arrangementer som et lavterskeltilbud for å gi innblikk i organisasjonens virksomhet og hvordan de jobber. Aktiviteter, fester og arrangementer bidrar også til å tiltrekke seg flere medlemmer og frivillige ved å formidle hvor sosialt og gøy det er å være med.

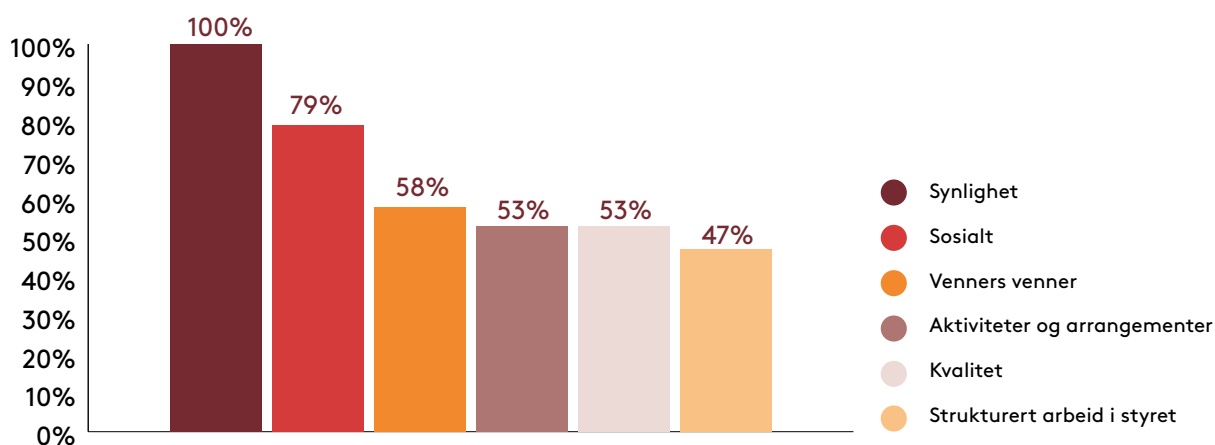
Foreningene skriver at de satser på at det skal være hyggelig og sosialt å være med. For eksempel holder noen sosiale kvelder i laget, med både styre, trenere og frivillige, eller arrangerer familiearrangement. Andre har musikalske innslag eller arrangerer foredrag i forbindelse med årsmøter. Dersom foreningene sørger for høy trivsel innad i foreningen, vil det spre seg til medlemmenes venner, mener lagene. Dette er også en viktig måte for foreningen å rekruttere nye medlemmer.

Mange oppfordrer medlemmene til å spre ordet blant venner og bekjente, for eksempel ved å snakke med klassekamerater og foreldre, og å ta med venner og interesserte på arrangement. Ved å motivere og aktivt spre informasjon gjennom sitt generelle nærmiljø har organisasjoner nådd ut til flere potensielt aktive.

En annen viktig faktor for at rekruttering skal lykkes er god kvalitet. Flere av respondentene begrunner tilstrømmingen av nye medlemmer med høy kvalitet i tilbudet deres. Dette kan være høy kvalitet på lokaler og anlegg, at tilbudet deres fyller et behov i nærmiljøet, høy profesjonalitet eller godt faglig nivå og god kvalitet på kurs og arrangementer.

Noen foreninger har satset organisatorisk for å lette på rekrutteringen og har fokusert på å ha en god intern styringsmodell. De har gjort strategisk arbeid i styret til fokusområde på medlemsmøter; de sørger for god oppgavefordeling i foreningen og prøver å ha gode strukturer på møtene. Flere skriver også at de satser på å ha godt definerte og interessante oppgaver til de frivillige. Oppgaver blir delegert til enkeltpersoner, ikke utvalg og komiteer. Ved å fordele

FIGUR 7: Hvordan lykkes foreningene med rekrutteringsarbeidet?

oppgavene, kan det bli mindre å gjøre på hver enkelt. Det er viktig at oppgavene ikke blir så store at folk trekker seg på grunn av det.

INNTEKTER

På spørsmål om hvilke inntektskilder de har oppgitt 81 % av lagene medlemskontingenten som inntektskilde.⁵ Derne oppgitt organisasjonene offentlige midler: 55 % oppgitt kommunale midler, 11 % fylkeskommunale midler og 24 % nasjonale midler. 36 % av respondentene mottar gaver fra næringslivet og 16 % får inntekter fra dugnadsinnsats for næringslivet eller det offentlige. 34 % av organisasjonene rapporterer at de mottar grasrotandel. Andre inntektsledd er støtte fra fylkesledd/nasjonalled i organisasjonen (20 %), gaver fra enkeltgivere (21 %) og 31 % svarer at de får inntekter fra andre kilder (fig. 8).

I tillegg genererer organisasjonene viktige inntekter gjennom egne aktiviteter som lotterier (33 %), billettsalg på arrangementer (29 %), samt salg av mat (25 %), basar/messe (16 %), og loppemarked (4 %). Merk at respondentene kunne krysse av på flere kategorier.

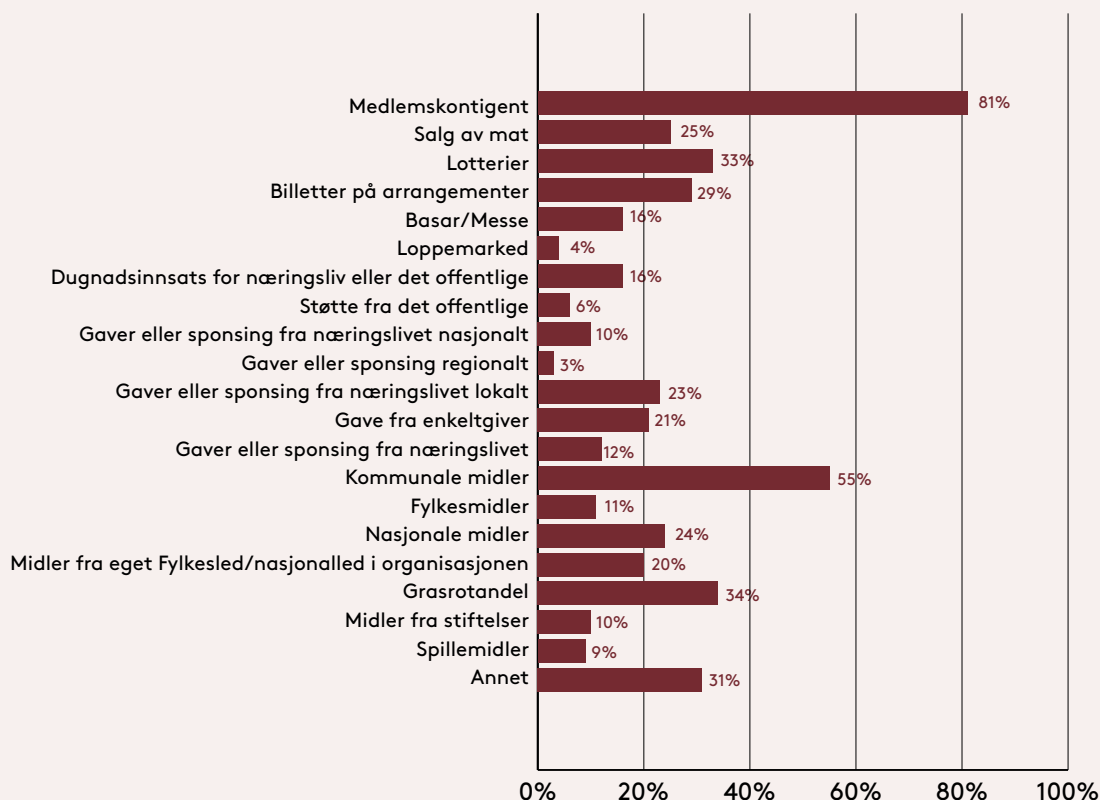
Hvor viktig er den aktuelle inntekten for foreningen

Resultatene ovenfor indikerer ikke hvor viktig den aktuelle inntekten er for foreningene. Respondentene ble bedt om å følge opp svarene og indikere hvor stor eller liten del av foreningens totale inntekter de inntektskildene de har utgjør. Dette ser vi nærmere på i figuren under (fig. 9). Bare de som har oppgitt å ha den aktuelle inntektskilden har fått spørsmål om hvor viktig den er. Figurene viser at for foreninger som har basar/messe utgjør denne inntekten en stor eller betydelig del for over halvparten (51 %) av foreningene. Medlemskontingent utgjør også en stor eller betydelig andel av organisasjonenes inntekter (49 %). Deretter kommer nasjonale midler (45 %).

Muligheter for finansiering av nye aktiviteter i foreningene

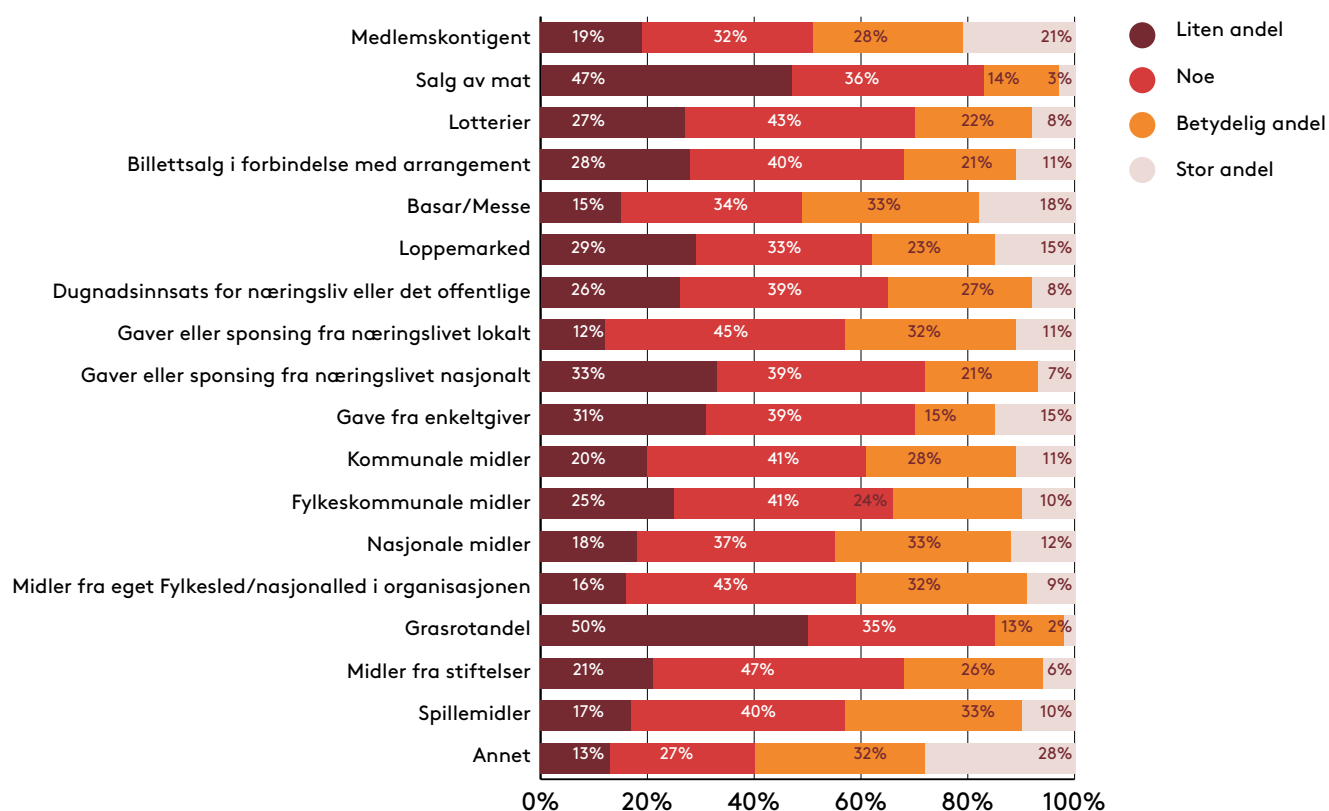
46 % av respondentene mener at det er tilfredsstillende muligheter for finansiering av nye aktiviteter i kommunen. 21 % mener at mulighetene er gode eller svært gode. Imidlertid mener 29 % at mulighetene er dårlige, og 4 % finner dem svært dårlige (fig. 10). Vi ser at det er stor forskjell på kommunene. Der 33 % av organisasjonene oppgir at de har gode eller svært

Figur 8: Hvilke inntekter har lokallagene. Respondentene kunne velge flere svaralternativer

5 Merk: Disse tallene indikerer ikke at medlemskontingenten er organisasjonenes største inntektskilde – kun at mange organisasjoner opererer med medlemskontingent. Denne undersøkelsen sier ingenting om størrelsesforholdet mellom de ulike inntektskildene.

FIGUR 9: Hvor viktige er de ulike inntektskildene for foreningene?

gode muligheter til å finansiere ny aktivitet i kommunen der organisasjonene er mest positive, er andelen 13 % i kommunen der færrest oppgir dette.

Det er litt forskjell på hvordan foreningene i de små, de mellomstore og de store kommunene anser mulighetene for finansiering av nye aktiviteter i foreningene.

I de store kommunene mener færre respondenter at mulighetene er gode eller svært gode og flere finner dem dårlige eller svært dårlige, sammenlignet med respondentene i de små og de mellomstore kommunene.

I de små kommunene mener 39 % at de er tilfredsstillende. 27 % mener at mulighetene er gode, mens 27 % mener mulighetene er dårlige, og 7 % finner dem svært dårlige (fig. 10).⁶

I de mellomstore kommunene mener nesten halvparten (48 %) at mulighetene er tilfredsstillende. 24 % finner dem gode eller svært gode, mens 24 % mener mulighetene er dårlige, og 4 % mener de er svært dårlige (fig. 10). Det vil si at i de mellomstore kommunene er det færre som opplever mulighetene som dårlige eller svært dårlige sammenlignet med de små og de store kommunene.

I de store kommunene er det færrest som finner mulighetene gode (19 %). 44 % mener de er tilfredsstillende, mens 32 % mener mulighetene for å finansiere nye aktiviteter er dårlige og 5 % svært dårlige (fig. 10).

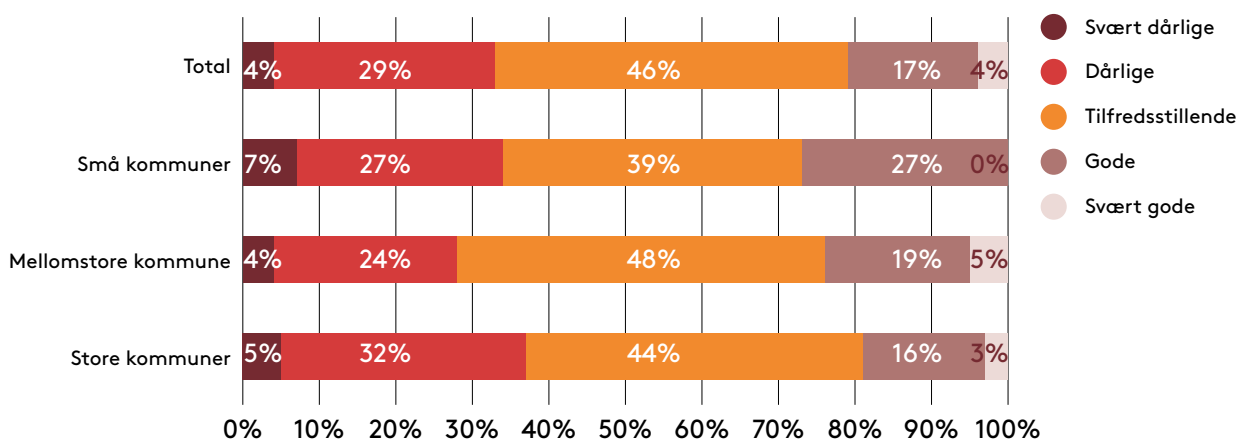
Utfordringer ved å skaffe inntekter til aktivitetene og finansiere nye aktiviteter

På spørsmål om hvilke utfordringer respondentene opplever i forbindelse med å skaffe inntekter til aktivitetene og finansiere nye aktiviteter opplever respondenter i 89 % av kommunene utfordringer forbundet med å søke om midler. Deretter kommer ønske om mer økonomisk støtte (84 %), ønske om flere driftsmidler (68 %), utfordringer ved å finne sponsorer og støtte fra næringslivet (53 %), utfordringer ved lokaler (37 %) og til sist forfordeling/øremerkede midler (32 %) (fig. 11).

Mange respondenter opplever det utfordrende å søke om økonomisk støtte. Det kan ta lang tid å søke om penger, og det er ofte tungvint å søke om kommunal støtte. Flere har lite kunnskap om hvilke muligheter de har for å søke om midler, hvor de kan henvende seg og hvilke støtteordninger som finnes. Det oppleves som vanskelig å få oversikt over hvor de kan søke eller hvordan de skal gjøre det.

⁶ Svarene er basert på respondentene i én kommune i undersøkelsen.

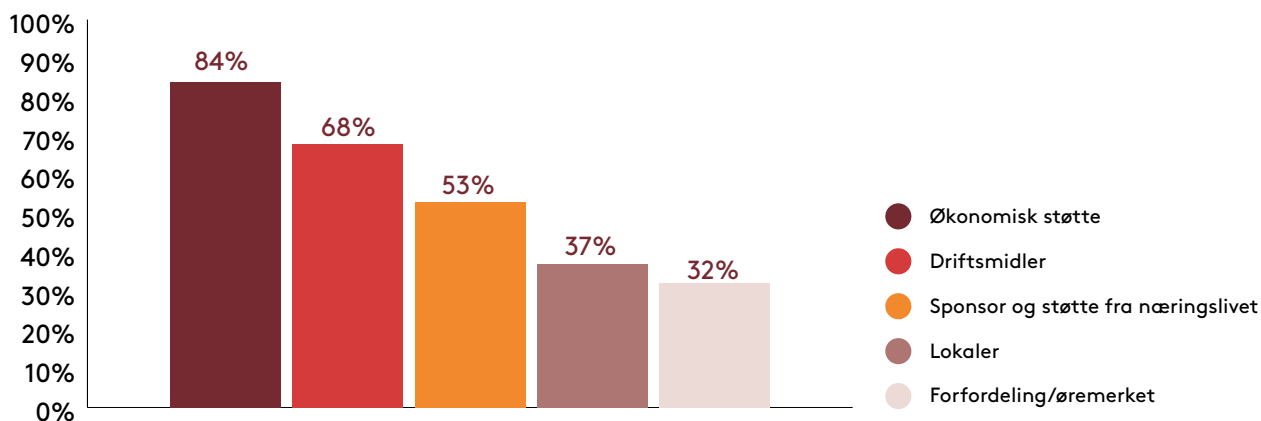
FIGUR 10: Hvordan anser foreningene frivillighetens mulighet for finansiering av nye aktiviteter i kommunen?

Flere mangler ressurser til å sette av den nødvendige tiden for å sette seg inn i hvilke støtteordninger som finnes. Respondentene skriver at søknadsprosessen er tidkrevende for organisasjonene og det er arbeidskrevende å skrive mange søknader. Det trekkes frem at en av hovedutfordringene med å skaffe økonomisk støtte er at søknadsprosessene stjeler tid man ellers ville brukt til aktivitet. Det pekes også på at det ofte er snakk om mye arbeid for små bidrag fra offentlig og privat sektor til enkeltprosjekt. I tillegg oppleves mange ordninger som problematiske fordi det er lite forutsigbart om man i det hele tatt vil motta offentlig støtte, og hvor mye de eventuelt vil motta. Foreningene er opptatt av at søknadsprosessen forenkles ved at foreningene ikke må dokumentere så mye i forkant av søknad som de må gjøre i dag, og flere etterspør informasjon og veiledning om hvordan de kan søke om midler.

Mange respondenter trekker frem et ønske om mer tilskudd fra kommunen, fylkeskommunen eller nasjonale myndigheter. Spesielt etterlyser de driftsstøtte fra kommunen. Samtidig gjelder ønsket om økonomisk støtte ikke bare støtte fra det offentlige, flere ønsker også støtte fra sponsorer og næringslivet. Dette kan imidlertid være vanskelig å få tak i, særlig på fast basis. Flere oppgir at de sliter med å få støtte fordi de ikke passer inn i de kategoriene som mottar støtte, og enkelte blir ansett som en privat aktør istedenfor en frivillig forening. Enkelte religiøse organisasjoner peker på at det generelt er vanskelig å få støtte til kristent arbeid. Det blir også trukket frem at arbeidsmarkedet og økonomiske svingninger påvirker mulighetene for å få støtte både fra private givere og fra sponsorer i næringslivet.

FIGUR 11: Utfordringer ved å skaffe inntekter

En annen utfordring mange av respondentene opplever er knyttet til lokaler. Mange opplever at det er dyrt å leie lokaler. Noen foreninger har ikke penger til å leie lokaler, for andre er det usikkert hvor lenge de får bli i lokalene de låner eller leier. Dette gjør langsiktig planlegging vanskelig og fører til at de ikke investerer i vedlikehold og utstyr. Mange respondenter mener at leie av kommunens lokaler burde være gratis. Andre opplever at lokalene er lite egnede til organisasjonens bruk.

Flere respondenter opplever at støtteordningene ofte er forfordelt eller øremerket, slik at ikke flere organisasjoner kan komme inn og få midler. For eksempel opplever noen at lokalt næringsliv og kommunen foretrekker å støtte kultur og idrett. En annen mener at kommunen prioriterer barneorganisasjoner. Innen kultur gis støtten innen et relativt smalt felt. For eksempel opplever organisasjoner som driver med for eksempel tradisjonelt håndverk og foreninger for voksne at det er vanskelig å få støtte. En annen respondent mener at det er lite å hente for kulturorganisasjoner i finansiering fra kommunen og mener at

idrettsforeningene og andre "store prosjekter" er prioriterte foran andre organisasjoner i kommunen. Innen idrett støttes mest aktiviteter som fotball, turn og svømming, mens andre, som klatring, ikke kan investere og oppgradere sine anlegg. Noen skriver at det er vanskelig å få støtte til deres type arbeid, og at det er for mange støtteordninger til for spesifikke formål – de ønsker seg en større pott for frivillighet mer generelt.

UTGIFTER

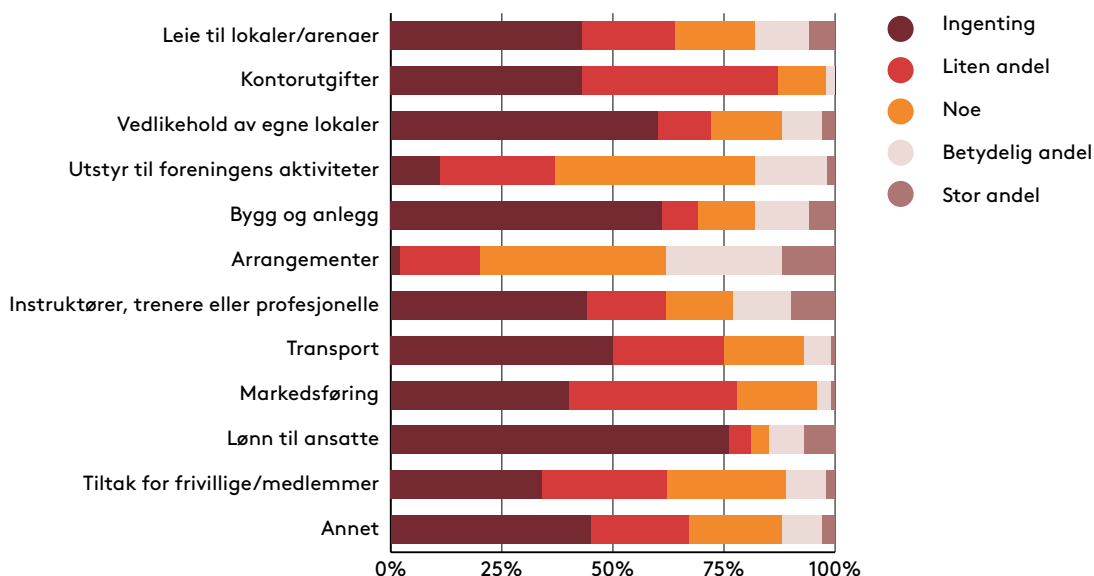
Det er variasjon i foreningenes viktigste utgifter, men de største utgiftene for flest foreninger er knyttet til avvikling av arrangementer, utstyr til aktiviteter og tiltak for frivillige og medlemmer. I figur 12 følger en oversikt over foreningenes viktigste utgifter.

LOKALER

Andelen som eier, leier og låner lokaler/anlegg

De fleste foreningene trenger lokaler for å gjennomføre aktivitetene sine, bare 6 % svarer at de ikke trenger det. 38 % av respondentene leier lokalene

FIGUR 12: Foreningenes utgifter

sine, 49 % får låne gratis lokaler og 20 % eier lokalene sine selv. Noen har flere lokaler, så de både leier, låner og eier. 7 % av respondentene oppgir at de mangler lokaler (fig. 13). De fleste av respondentene som har leieavtaler leier hos kommunen (39 %), mens 55 % av respondentene som låner lokale gratis låner av kommunen.

Universell utforming

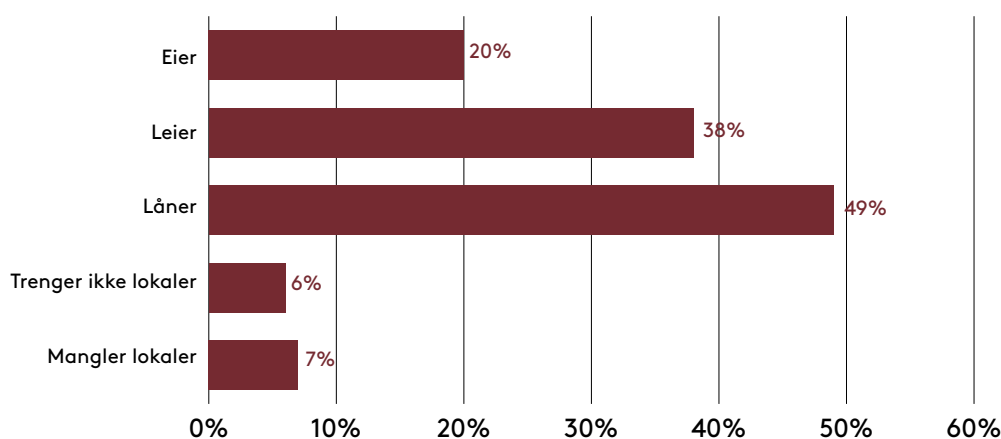
Mange respondenter mener at tilgjengeligheten for personer med nedsatt funksjonsevne er tilfredsstillende eller bedre. 19 % mener at tilgjengeligheten er "svært god" og 28 % mener tilgjengeligheten er "god", mens 30 % finner at den er "tilfredsstillende". 17 % mener imidlertid at forholdene er "dårlige" og 6 % mener de er "svært dårlige" (fig. 14). Det er likevel ikke mulig å si om lokalene hadde blitt oppfattet som like godt tilpasset om organisasjonen hadde opplevd å få inn medlemmer med behov de ikke tidligere har tenkt på.

Når man ser på forskjellen mellom små, mellomstore og store kommuner er det ikke stor forskjell på hvor mange som synes tilgjengeligheten er "svært god" eller "god" og alle tre størrelseskategoriene ligger mellom 45 % og 47 %.

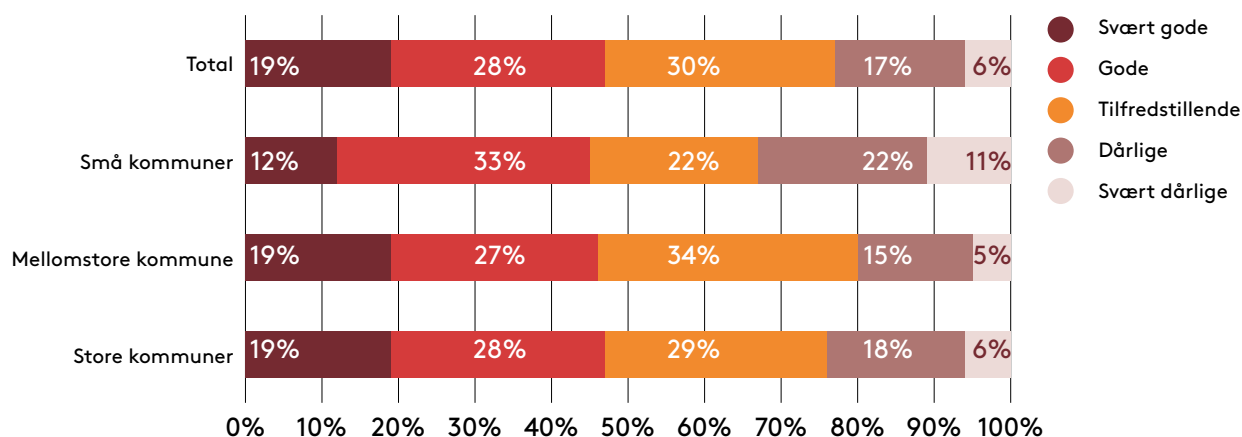
Litt større forskjell er det i forhold til om respondentene mener at lokalene er "dårlige" eller "svært dårlige". I de små kommunene mener 33 % av respondentene at forholdene er "dårlige" eller "svært dårlige". I de mellomstore kommunene er tallet for de samme kategoriene 20 %, mens i store kommuner er det 24 % (fig. 14).

Det er noe variasjon mellom kommunene på dette spørsmålet. I kommunen hvor flest oppgir at tilgjengeligheten er god eller svært god er andelen 61 %, mens der færrest oppgir det er andelen på 36 %. Likevel ser vi at de fleste kommunene ligger jevnt på snittet av kommunene.

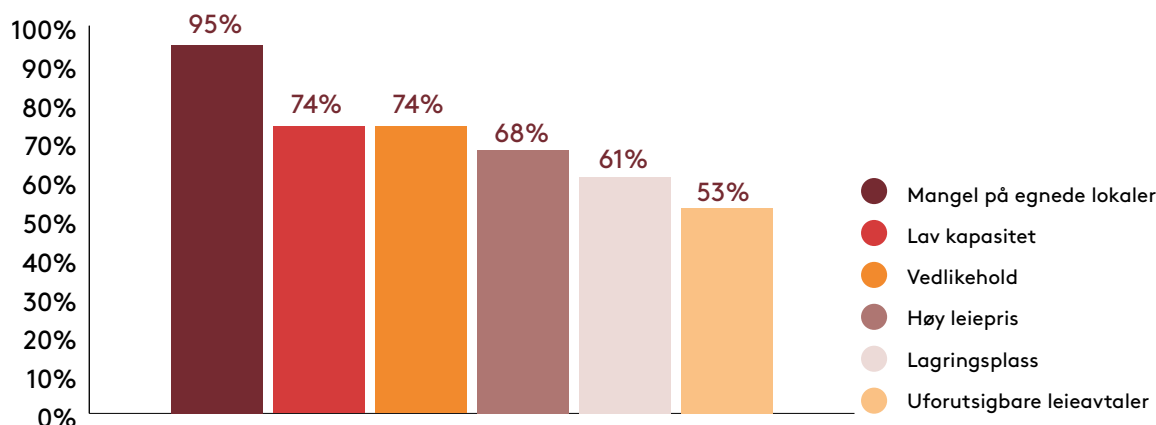
FIGUR 13: Andelen som eier, leier og låner lokaler/anlegg

FIGUR 14: Tilgjengelighet i lokalene

FIGUR 15: Utfordringer med tilgang på lokaler

Utfordringer med tilgang på lokaler

På spørsmål om hvilke utfordringer respondentene opplever i forbindelse med tilgang på lokaler opplever respondenter i 95 % av kommunene utfordringer i knyttet til mangel på egnede lokaler. Deretter kommer lav kapasitet, samt utfordringer med vedlikehold (74 % hver), høy leiepris (68 %), mangel på lagringsplass (61 %), og til sist usikkerhet rundt leieavtaler (53 %) (fig. 15).

Den utfordringen som blir nevnt i flest kommuner (95 %) er at foreningene opplever at lokalene ikke er egnede til deres aktiviteter. Lokalene er for små eller for store, mange mener at de har for lite universell utforming, andre trenger lokaler som er mer tilpasset sine særegne behov. For eksempel skriver flere at gymsaler er lite egnet for musikkgrupper, kor og korpsøvinger da gymsaler har dårlig akustikk. Idretter og aktiviteter med behov for spesialisert utstyr eller baner opplever ofte mangel på lokaler. Mindre idretter, som for eksempel fekting og bueskyting, opplever ofte å ikke bli prioritert i fordelingen av lokaler. Noen foreninger opplever at når lokalene de bruker har for lav kapasitet for deres aktiviteter eller for aktivitetene de ønsker å holde, påvirker dette deres muligheter for å utvide tilbudet sitt.

Utfordringer med lav kapasitet fører også til at foreningene mener at de får for lite tid til aktivitet i lokalene de trenger. Noen av lagene må si nei til nye medlemmer grunnet manglende plass og treningstid i hall. En av årsakene til at mange opplever at de ikke får nok tid til aktivitetene sine er fordi det er flere foreninger som leier samme lokaler, eller det er

vanskelig å finne lokaler som er ledige. Noen steder nevner også respondentene at vekst i området for øvrig gir flere medlemmer og økt behov for mer tid eller plass i lokaler og anlegg. Det nevnes at behovet for lokaler for frivillig aktivitet må inkluderes i planleggingen når man planlegger nye boliger slik at også organisasjonene kan følge veksten i området for øvrig.

En annen utfordring flere foreninger møter er knyttet til vedlikehold av lokaler og uteområder. Flere av foreningene benytter eldre og slitte lokaler. Dette kan føre til høye vedlikeholdskostnader, og flere ønsker økonomisk støtte slik at de kan gjennomføre vedlikeholdsarbeid. Dette ser ut til å være en utfordring som berører både foreninger som eier og låner/leier lokaler. Noen benytter vernede bygg, noe som også kan gjøre vedlikeholdsarbeid både omstendelig og dyrt. Videre kan det være mye dugnadsarbeid forbundet med å eie egne lokaler eller å være andelseiere i et lokale. Dette legger mye press på foreningens medlemmer. Flere trekker frem at det er en utfordring å få nok frivillige til å stille på dugnad for å gjøre vedlikehold. Kommunikasjon med kommunen om videre planer for lokalene foreningene låner/leier og vedlikehold av hus, baner og anlegg blir også nevnt som utfordringer.

Mange av respondentene opplever at prisen for å leie lokaler er høy. Videre opplever flere respondenter utfordringer da de mangler forutsigbare leieavtaler. Flere oppgir at de er usikre på leiemulighetene fremover, og oppgir at de ønsker langtidsavtaler for leie av lokaler. Mange opplever usikkerhet

rundt mulighetene for å benytte lokalene de har i dag i fremtiden, og hva som er fremtidsplanene for områdene noen av foreningene holder til i. Kommunikasjonen med kommunen blir også nevnt i denne sammenhengen, og at den kan oppleves som treg.

Flere trekker også frem utfordringer knyttet til lagerplass og kostnadene ved lagring. Foreningene ønsker seg lagringsplass til utstyr i tillegg til lokaler å drive aktiviteten i. For eksempel oppgir mange korps at de mangler, eller ikke har tilstrekkelig eller tilfredsstillende, plass til å lagre utstyret sitt.

Samarbeid

SAMARBEID MED ANDRE LAG OG FORENINGER

To tredeler av foreningene (67 %) samarbeider med andre foreninger, og det ser ikke ut til å påvirkes av kommunens størrelse. Selv om det ikke ser ut til å påvirkes av kommunens størrelse er det stor variasjon i hvor utbredt samarbeid mellom organisasjonene er. I kommunen der færrest oppgir å ha samarbeid er andelen 54 %, mens der flest samarbeider er andelen 88 %.

Hvorfor samarbeider de med andre lag og foreninger, og hva samarbeider foreningene om?

På spørsmål om hvorfor de samarbeider med andre lag og foreninger, og hva de samarbeider om, kommer det i alle kommunene frem at de samarbeider om felles arrangement (100 %). Andre årsaker er samarbeid om felles mål (78 %), kompetansedeling (56 %), å spleise på kostnader (44 %), utnyttning av ressurser (39 %) og til sist låner de utstyr av hverandre (33 %) (fig. 16).

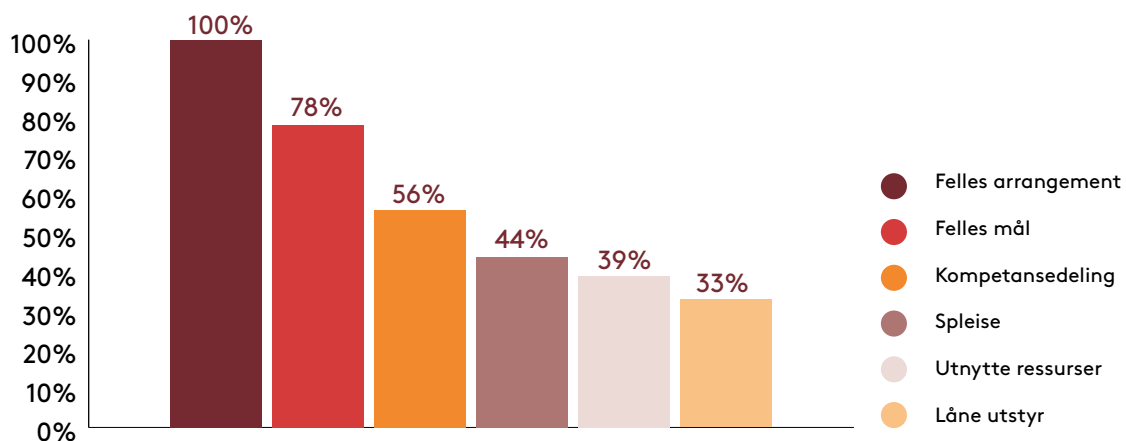
Foreningene som samarbeider med andre foreninger, går sammen om å ha arrangementer, aktiviteter, kurs, møter, foredrag, turer eller markeringer. Organisasjoner samarbeider både ved å ha arrangementer sammen, eller ved å hjelp til på hverandres arrangementer. Arrangementer eller aktiviteter som nevnes er blant annet 17. mai-feiring,

konserter, julearrangementer, fotballkamper, Barnas verdensdag, utstillinger og båtturer. Å samarbeide med andre foreninger gjør blant annet at de kan få til større arrangementer, og det gir dem mulighet til å kutte og dele i kostnader de ellers ville hatt alene.

Foreningene som samarbeider med andre lag i kommunen, samarbeider gjerne med foreninger som har lignende formål som dem selv, eller om å nå et felles mål. Eksempler på dette er samarbeid mellom hagelag, husflidslag, historielag og bygdemuseet eller mellom ulike idrettslag. En respondent skriver at de samarbeider med tre andre foreninger om barne- og ungdomsarbeid i kommunen. Naturorganisasjoner og velforeninger kan samarbeide der ivaretagelse av lokalmiljøet er en viktig del av deres interessefelt. Noen lokalmiljø- og bostedsforeninger samarbeider om forvaltning av naturområder, eller dersom det oppstår en problemstilling som oppleves som felles for flere slike foreninger i samme område.

Flere foreninger skriver at de samarbeider for å kunne bruke ressursene sine bedre, utveksle erfaringer og å dele og utvikle sin kompetanse. For eksempel samarbeider noen idrettslag slik at de gir utøvere adgang til hverandres treninger og de skaffer trenere sammen. I tillegg låner mange av foreningene utstyr av hverandre.

FIGUR 16: Hvorfor samarbeider foreninger og hva samarbeider de om?

Hvorfor samarbeider de ikke med andre lag og foreninger?

På spørsmål om hvorfor de ikke samarbeider med andre lag og foreninger er det flest innspill på at de ikke har tid eller kapasitet og at de ikke ser behovet for det (64 % hver). Deretter kommer at det ikke har vært aktuelt (57 %), foreningene har forskjellige typer aktiviteter (36 %), store avstander (29 %) og at det ikke har passet eller at de ikke ser nytten i samarbeid (21 % hver) (fig. 17).

På spørsmål om hvorfor foreningene ikke samarbeider med andre frivillige foreninger er det flere som svarer at de ikke har tid eller kapasitet. De har nok med sine egne aktiviteter, og samarbeid krever merarbeid og for flere har det ikke passet. Noen svarer også at samarbeid ikke faller naturlig inn under deres foreningsarbeid og at det ikke er en aktuell problemstilling for deres type aktiviteter. Dette kan i noen tilfeller handle om at organisasjonene driver forskjellige typer aktiviteter. Mange respondenter ser ikke behovet for samarbeid, de ser det ikke som relevant og flere ser ikke nytten av det. Andre skriver at det skyldes lang fysisk avstand til andre klubber, eller dårlig fremkommelighet – det har sammenheng med transportmuligheter.

Hvilke gevinster gir samarbeid mellom foreningene?

På spørsmål om hvilke gevinster samarbeid mellom foreningene gir får økonomiske gevinster (94 %) flest innspill. Deretter kommer kompetansedeling (89 %),

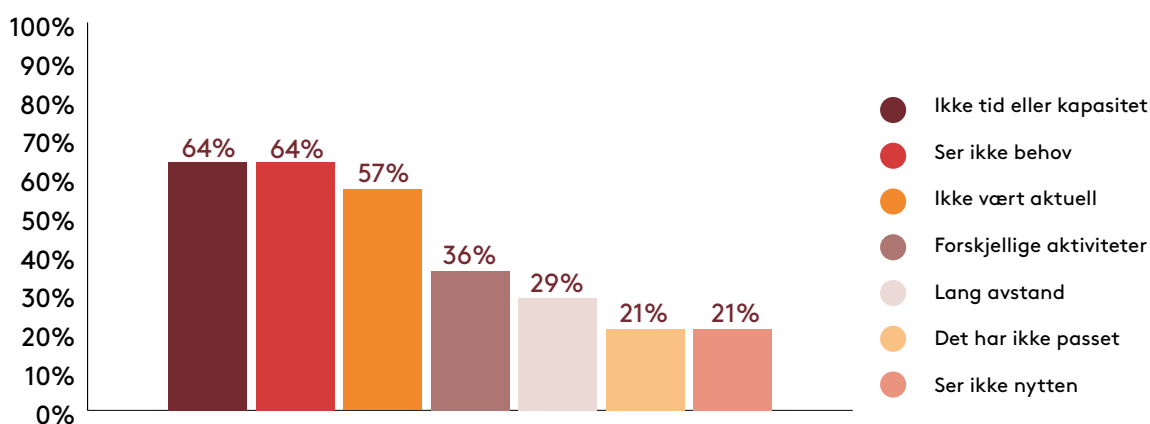
relasjoner og nettverk (72 %), arrangement, samt rekruttering og deltakere med 61 % hver og til sist fellesskap og synlighet med 56 % hver (fig. 18).

Samarbeid med andre foreninger gir mange ulike typer gevinster, ifølge respondentene. De opplever at samarbeid gir større oppslutning på arrangement, og det blir lettere å gjennomføre ekstraordinære og større aktiviteter. Det gir også muligheter for å spare kostnader da de kan dele på ressursene. Foreningen kan på denne måten spare kostnader ved arrangementer ved å spleise. I tillegg kan arrangementene også gi inntekter som foreningene deler seg imellom. Andre økonomiske gevinster ved samarbeid som nevnes er at de også kan redusere kostnader ved å dele på utstyr, utgifter til leie av lokaler, leie lokaler av hverandre, eller eie lokaler sammen, får mer økonomiske midler og bedre grunnlag for å få kommunal støtte.

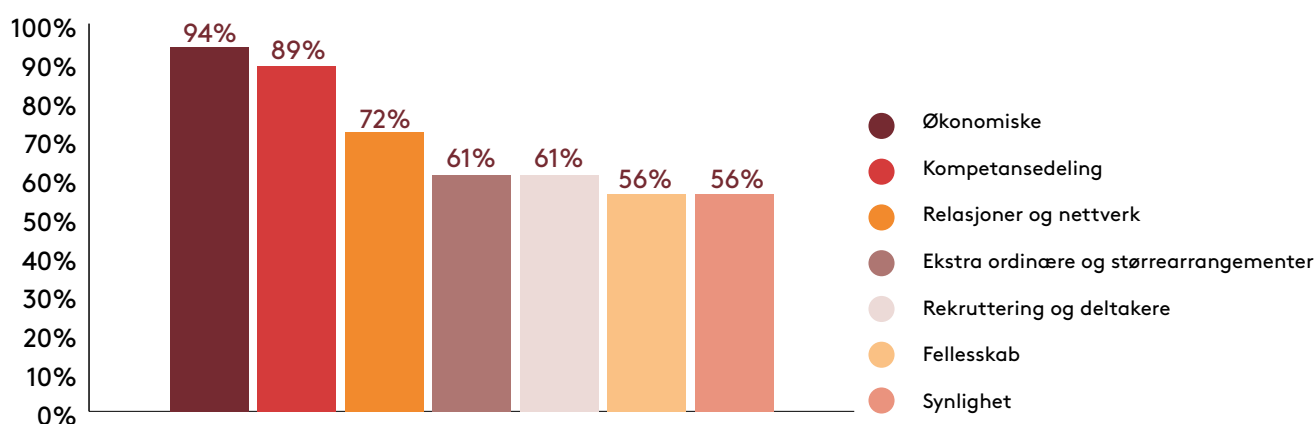
For mange av respondentene gir samarbeidet store gevinster i form av følelse av fellesskap, det bygger relasjoner og bredere nettverk. En del foreninger bruker også samarbeidet for å spre informasjon om eget arbeid. Samarbeidet bidrar til større synlighet, det gjør at foreningene kanskje når bredere ut, får flere deltakere på arrangement og gir slik muligheter for rekruttering.

Videre er en viktig gevinst ved samarbeid å utveksle erfaring, kompetanse, nye ideer og få veiledning av hverandre.

FIGUR 17: Hvorfor samarbeider de ikke med andre lag og foreninger?

FIGUR 18: Hvilke gevinster gir samarbeid mellom foreningene?

Hvor mange opplever konkurranse fra andre lag og foreninger?

38 % av lagene opplever konkurranse mellom de ulike frivillige organisasjonene i kommunen (n=1135). Dette er i hovedsak opplevd konkurranse om medlemmer - både mellom ulike og lignende type foreninger. Organisasjonene må konkurrere om å være den mest attraktive aktiviteten. Mange melder om at det er et bredt spekter av tilbud om fritidsaktiviteter. Flere er med i flere organisasjoner, noe som fører til konkurranse om medlemmenes tid og mulighet til å påta seg verv. Noen sier også at de må konkurrere om de samme lokalene. Videre søker mange på samme økonomiske støtteordninger eller sponsorer. Andre opplever konkurranse ved arrangement av lotterier, samt i forbindelse med tilsvarende arrangementer arrangert av andre organisasjoner.

Gjennomsnittet representerer situasjonen i mange av kommunene veldig godt, men man finner en variasjon fra 20 % til 55 % mellom kommunene der flest og færrest opplever konkurranse.

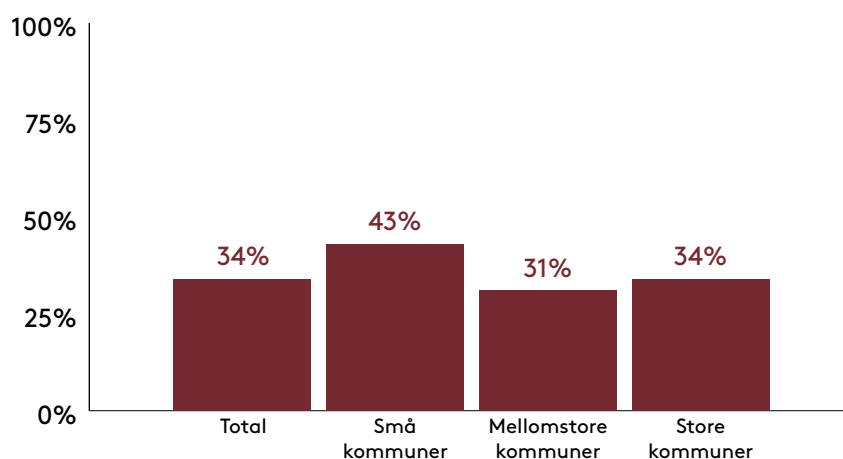
SAMARBEID MED BEDRIFT ELLER NÆRINGSLIV

34 % av foreningene oppgir at de samarbeider med næringslivet i dag.

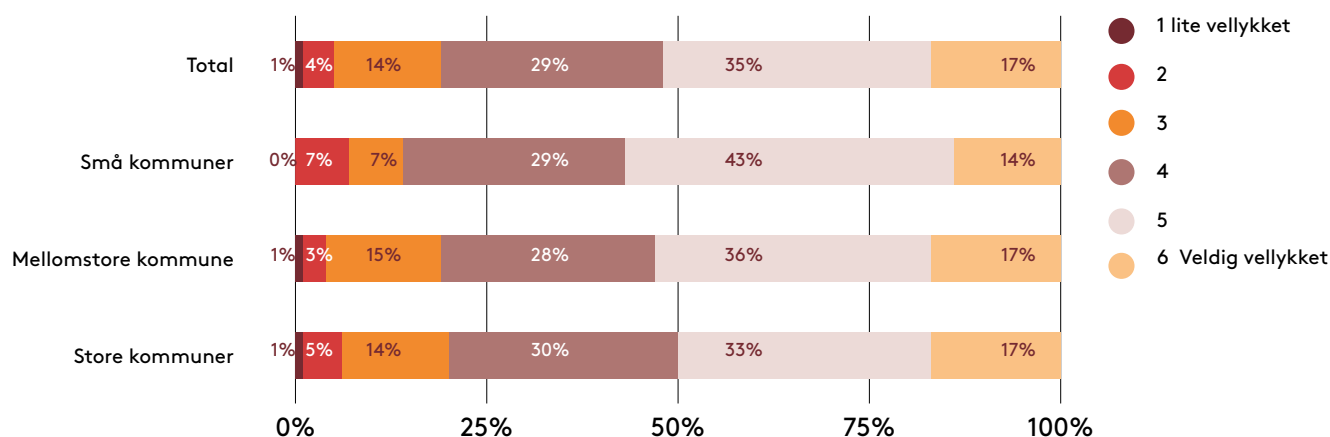
Når man ser på forskjeller i forhold til kommune-størrelse, kommer det frem at foreningene i små kommuner i gjennomsnitt samarbeider mer med næringsliv (43 %), enn de mellomstore (31 %) og store kommunene (34 %) (fig. 19).

Når man ser på variansen mellom kommunene er det 47 % som samarbeider med næringslivet der flest har samarbeid, mens det bare er 17 % i kommunen der færrest gjør det.

FIGUR 19: Har dere samarbeid med næringslivet i dag?

FIGUR 20: Hvor vellykket er samarbeidet med næringslivet?

Hvor vellykket er samarbeidet med næringslivet?

81 % mener at samarbeidet med næringslivet er vellykket (svar 4-6) (fig. 20). Det er noe variasjon i resultatene. I den kommunen der flest opplever samarbeidet som vellykket oppgir 92 % dette, mens i kommunen der færrest oppfatter samarbeidet som vellykket er andelen 45 %.

Når man sammenligner hvordan foreningene i små, mellomstore og store kommuner opplever samarbeidet er det ikke store forskjeller. Det er en liten tendens til at foreningene i de små og mellomstore kommunene opplever samarbeidet som litt mer vellykket (svar 4-6) enn foreningene i de store kommunene. Samtidig er det en større andel i de mellomstore og store kommunene som opplever samarbeidet som veldig vellykket sammenlignet med i de små kommunene (svar 6) (fig. 20).

SAMARBEID MED KOMMUNEN

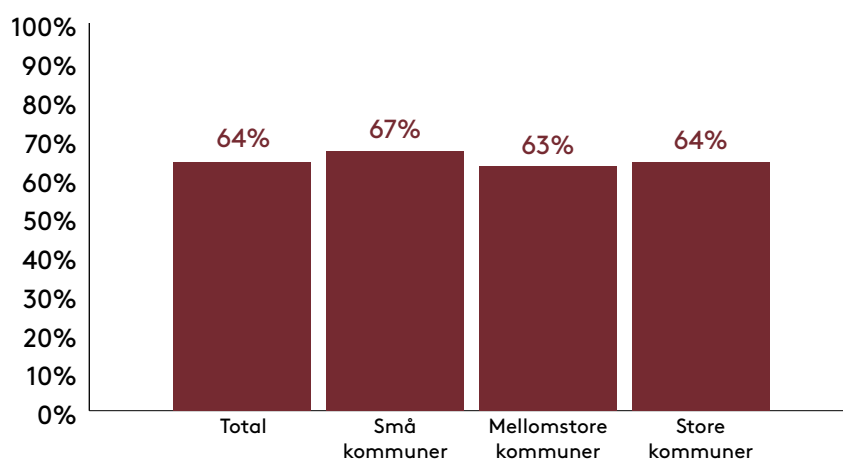
64 % av lokallagene som har svart på undersøkelsen har samarbeid med kommunen i dag.

Når man ser på forskjeller ut ifra kommunestørrelse, så er det ikke store forskjeller i om foreningene samarbeider med kommunen (fig. 21).⁷ Men variansen mellom kommunen hvor færrest og flest samarbeider med kommunen er ganske stor med 40 prosentpoeng, mellom 44 % og 84 %.

Antall foreninger som ønsker å samarbeide mer med kommunen

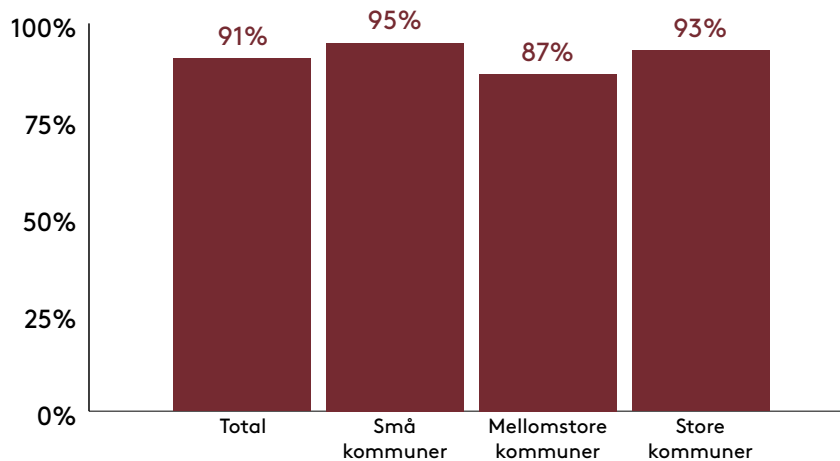
91 % av respondentene ønsker å samarbeide (mer) med kommunen i fremtiden. I kommunen der færrest ønsker å samarbeide (mer) med kommunen oppgir 68 % dette, mens i kommunen hvor flest oppgir dette er andelen 98 %.

FIGUR 21: Har dere samarbeid med kommunen i dag?

⁷ Svarene er basert på respondentene i én kommune i undersøkelsen.

FIGUR 22: Ønsker dere å samarbeide (mer) med kommunen i fremtiden?

Når vi ser på spørsmålet om ønske om mer samarbeid med kommunen sammen med spørsmålet om hvem som er mest og minst fornøyd med dagens samarbeid med kommunen ser det ikke ut til å være noen sammenheng.

Når man ser på forskjeller på kommunistørrelse, er der noen variasjoner på hvorvidt foreningene ønsker å samarbeide (mer) med kommunen i fremtiden. Det er en større andel i de små (95 %) og store kommunene (93 %) som ønsker å samarbeide (mer) med kommunen i fremtiden, sammenlignet med de mellomstore kommunene (87 %) (fig. 22).

Hva samarbeider foreningene og kommunen om?

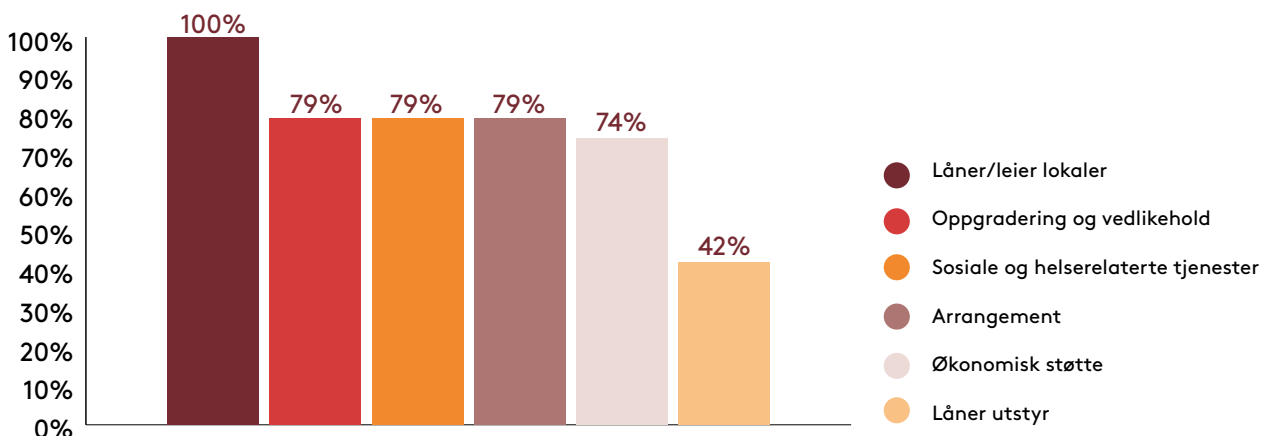
På spørsmål om hva foreningene og kommunen samarbeider om melder respondenter i samtlige kommuner at de samarbeider med kommunen om å leie og/eller låne lokaler (100 %). Deretter er det oppgradering og vedlikehold, sosiale og helserelaterte tjenester, samt samarbeid om arrangementer og

aktiviteter (79 % hver), økonomisk støtte (74 %) og foreningene låner utstyr av kommunen (42 %) (fig. 23).

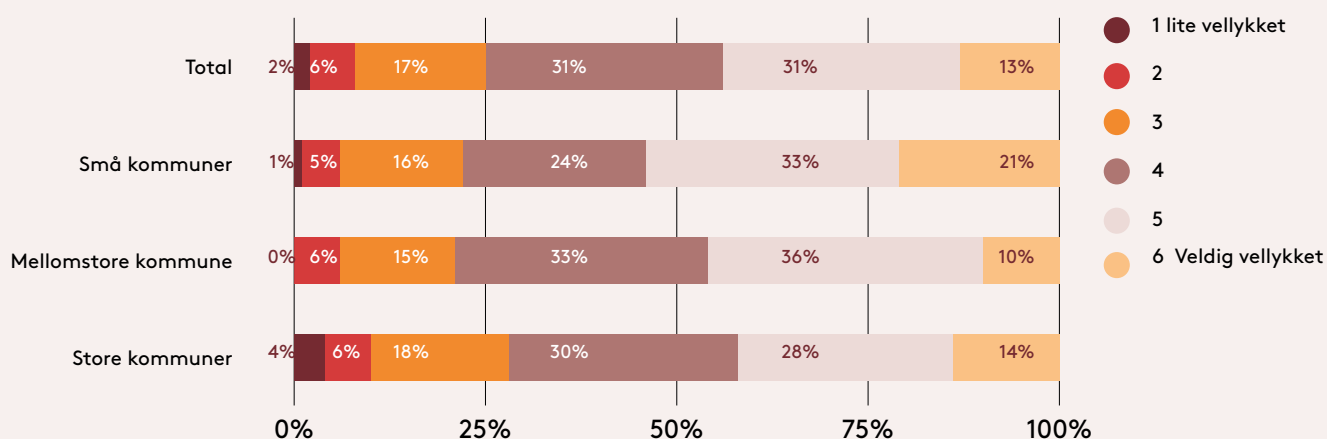
I alle kommunene kommer det frem at foreningene samarbeider med kommunen om lån og leie av lokaler. Mange foreninger låner også utstyr av kommunen. Videre samarbeider flere om vedlikehold og oppgradering. Det kan for eksempel være vedlikehold av uteområder, lekeplasser, kunstgressbaner, parker og vei, merking og vedlikehold av stier, samt drift og vedlikehold av anlegg.

I mange kommuner samarbeider foreningene også med kommunen om arbeid innen sosiale- og helsetjenester for å gi tilbud og ulike tiltak til diverse grupper. De samarbeider blant annet om å gi tilbud til grupper med behov for tilretteleggelse, de samarbeider om aktiviteter for psykisk utviklingshemmede, aktiviteter for eldre og demente, og andre bidrar i barneverntjenesten.

FIGUR 23: Hva samarbeider foreningene og kommunen om?

FIGUR 24: Hvor vellykket er samarbeidet med kommunen?

Flere foreninger samarbeider med kommunen om ulike arrangement. Dette kan blant annet være turdager, familiedager, danseoppvisninger, 17. mai-aktiviteter, Kulturnatt, kulturskolen, konserter, og andre aktiviteter som skal stimulere til aktivitet i nærmiljøet.

Mange organisasjoner får økonomisk støtte av kommunen. Dette kan være i form av økonomisk støtte til arrangementer og større oppsetninger. Andre får driftsstøtte, for eksempel mottar noen støtte til å drifte historiske eiendommer eller til vedlikeholdsarbeid.

Anser de samarbeidet med kommunen som vellykket?

På en skala fra 1 til 6, hvor 1 er ikke vellykket og 6 er meget vellykket, svarte de fleste som har samarbeid med kommunen at de anser samarbeidet som mer vellykket enn mislykket (75 %) (svar 4-6).

Når man ser på forskjeller på kommunestørrelse, så er det små variasjoner. Foreningene opplever samarbeidet som vellykket i små (78 %), mellomstore (79 %) og store kommuner (72 %) (fig. 24).

To av de fire kommunene hvor man er mest fornøyd med samarbeidet med kommunen er også blant kommunene hvor flest samarbeider med kommunen. Utover dette er det ingen umiddelbar sammenheng mellom hvem som ønsker å samarbeide (mer) med kommunen, og hvem som opplever samarbeidet som vellykket, eller motsatt de som har lavest skår på (mer) samarbeid med kommunen er ikke de som opplever samarbeidet som minst vellykket.

Hva er bra med samarbeidet?

På spørsmål om hva som er bra med samarbeidet opplever respondenter i 59 % av kommunene at låne/leie av lokaler er veldig bra. Deretter kommer økonomisk støtte (53 %), veiledning og hjelp av kommunens ansatte (47 %), og til sist positive ansatte i kommunen, at kommunen er lydhør, samt synlighet med 35 % hver (fig. 25).

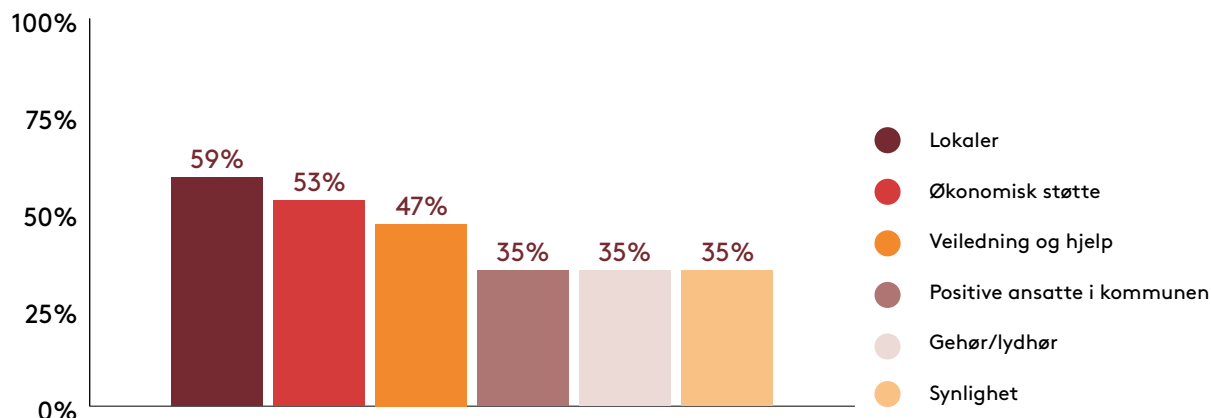
Når foreningene blir spurt om hva som er positivt med å samarbeide med kommunen, går bruk av kommunens lokaler igjen. Mange foreninger får hjelp til å finne lokaler og områder, og de låner/leier lokaler og anlegg av kommunen.

Foreningene opplever at samarbeidet hjelper dem i foreningsarbeidet fordi de mottar økonomisk støtte som er viktig for mange foreninger. Mange foreninger skriver at de er helt avhengige av den kommunale økonomiske støtten de mottar og vektlegger spesielt lave leieutgifter og gratis tilgang på lokaler. Dette gir mulighet til mer aktivitet og letter drift av laget/foreningen på mange måter.

Foreningene skriver at de møter mange positive mennesker i kommunen, som er løsningsorienterte, dyktige, kompetente og engasjerte. De er lydhøre og viser forståelse og velvilje overfor det foreningene ønsker å få til. Foreningene får hjelp til tilrettelegging for sine aktiviteter, hjelp til å søke støtteordninger og de får råd og veiledning ved behov.

Mange trekker frem at de opplever at de får gehør for arbeidet sitt. Politikerne oppleves også som lydhøre og samarbeidet gir noen foreninger en mulighet til å bli hørt og få tilgang til politisk samtale om deres interessefelt. Foreningene får tilgang til mer informasjon og dermed større gjennomslagskraft.

FIGUR 25: Hva er bra med samarbeidet med kommunen?

Flere av foreningene skriver at samarbeidet gir dem økt synlighet i nærmiljøet. Kommunen har for eksempel informasjon om foreningen på sine nettsider, noe som gjør det lettere for lokallagene å spre informasjon om aktivitetene sine.

Utfordringer i samarbeidet med kommunen

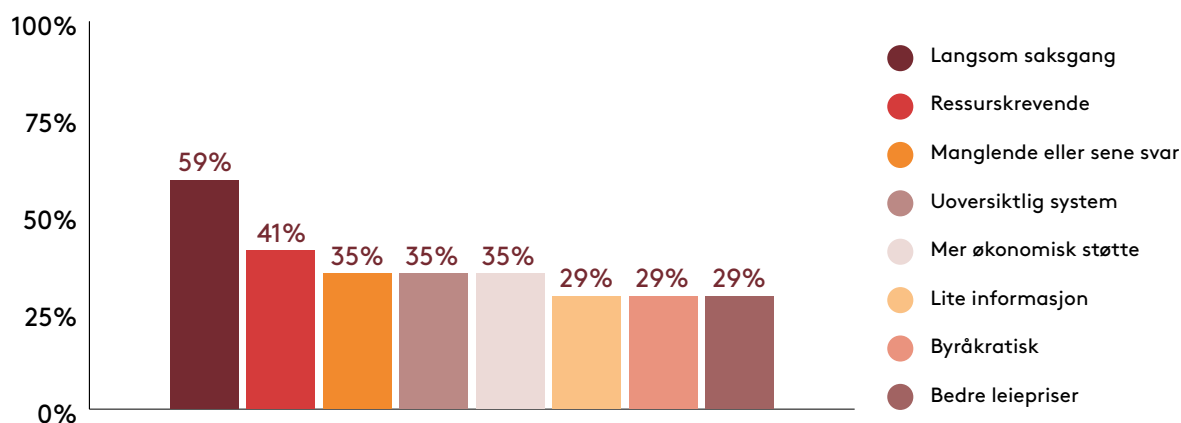
Foreningenes største utfordringer i samarbeidet med kommunen, kan i hovedsak grupperes i tre kategorier. Den første er dialog og kommunikasjon, hvor det trekkes frem langsom saksgang i kommunene, manglende eller sene svar i kommunene, lite informasjon, at systemet er vanskelig og byråkratisk. Det neste tema er knyttet til lokaler, hvor foreningene ønsker blant annet bedre leiepriser. Den siste kategorien er økonomiske utfordringer, særlig mer støtte eller utfordringer knyttet til bruk av ressurser. Den mest rapporterte utfordringen er langsom saksgang og kommunikasjon (59 %). Deretter har utfordringer tilknyttet ressurser fått flest innspill (41 %), manglende eller sene svar, uoversiktlig system og ønske om mer økonomisk støtte (35 % hver), samt lite informasjon, byråkratisk og bedre leiepriser (29 % hver) (fig. 26).

En utfordring for flere foreninger er dialog og kommunikasjon med kommunen. Flere opplever at det er vanskelig å få svar på henvendelser, de får sene svar, og noen ganger får de ikke svar i det hele tatt. Videre opplever foreningene at kommunene har lang saksgang, det tar lang tid før de får svar på søknader og beslutningsprosesser tar for lang tid.

Flere foreninger opplever også at de får lite informasjon om vedtak og beslutninger som berører dem og frivilligheten generelt. I flere kommuner ønsker foreningene lenger forvarsel når kommunen disponerer lokaler de bruker til for eksempel større arrangementer - det tar tid å finne nytt lokale og nytt treningsrom på kort varsel.

Mange opplever kommunens systemer som vanskelige. For eksempel trekkes det frem at det er vanskelig for et nytt styre å sette seg inn i alt og finne nødvendig informasjon, for eksempel hvordan man søker støtte. Andre beskriver det som vanskelig å finne frem til riktig skjema, eller til rett kommunalt ansatte. Flere opplever at kommunen har et tungrodd byråkrati med for mye formaliteter.

FIGUR 26: Utfordringer i samarbeidet med kommunen

Noen foreninger opplever at samarbeid med kommunen kan være tidkrevende, administrativt krevende, og det kan føre til ekstraarbeid for foreningen. For eksempel skriver en respondent at det kan være energikrevende å få kommunen til å ta beslutninger og engasjere administrasjonen i kommunen.

Videre opplever foreningene utfordringer i forhold til lokalleie. I noen av kommunene trekkes det frem at det er dyrt å leie lokaler og de etterlyser generelt bedre leiepriser. Foreningene ønsker seg mer økonomisk støtte, og noen ønsker at kommunen skal utlyse flere midler som foreningene kan søke på.

Hva kan gjøres for å forbedre samarbeidet med kommunen?

På spørsmål om hva som kan gjøres for å forbedre samarbeidet med kommunen svarer foreninger i 86 % av kommunene at kommunikasjonen med kommunen må bli bedre. Deretter kommer møter mellom foreninger og kommunen (71 %), forståelse, økonomisk støtte, synlighet og dialog (43 % hver) (fig. 27).

Foreninger i mange kommuner mener at kommunikasjonen mellom foreningene og kommunene må bli bedre. Jevnlige og faste møter, og mer dialog er blant foreningenes forslag for å bedre samarbeidet med kommunene. Det blir for eksempel foreslått å ha en fast kontaktperson for dialog med frivilligheten. Bedre dialog kan også gjøre det enklere å synliggjøre foreningenes arbeid for kommune. Flere foreninger ønsker også at kommunen skal gjøre mer for å informere innbyggerne om tilbudene som frivilligheten driver.

Noen foreninger ønsker for eksempel hjelp med å nå ut til flyktningene med sine tilbud, andre ønsker muligheten til å informere om sine tilbud på skolene, eller samarbeide med kulturskolen. Flere skriver at kommunene må bli flinkere til å lytte, de må bli mer lydhøre overfor foreningenes utfordringer, og noen ber om mer forståelse for foreningens ulike særbehov. Et annet tema som kommer frem er ønsket om mer økonomisk støtte.

MØTEARENAER FOR FRIVILLIGHETEN I KOMMUNEN?

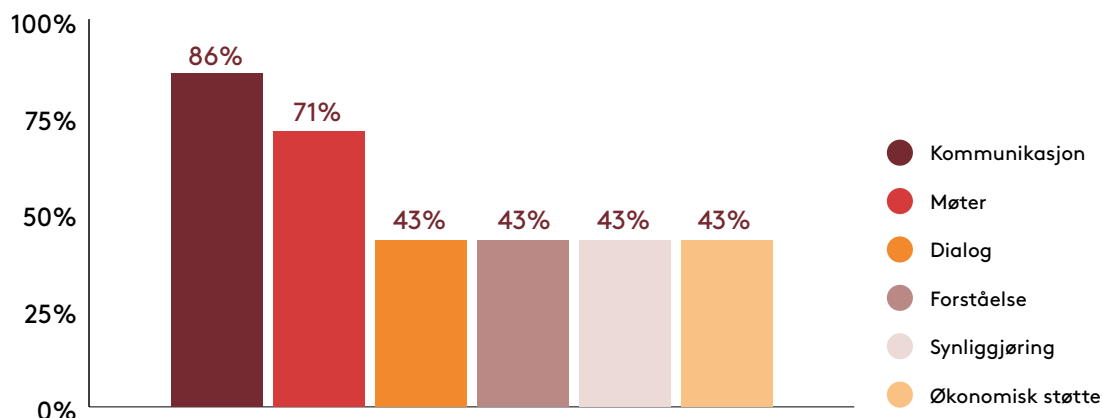
Foreningene ble i undersøkelsen spurt om de ønsker at kommunen skal tilrettelegge for faste møtearenaer for frivilligheten i kommunen, noe hele 74 % av respondentene ønsker (n=855).

Når man ser på forskjeller i forhold til kommune-størrelse, så kommer det frem at foreningene i små kommuner (81 %)⁸ og i store kommuner (78 %) i gjennomsnitt i større grad ønsker at kommunen skal tilrettelegge for faste møtearenaer, enn de mellomstore kommunene (67 %) (fig. 28).

Hva slags møteplasser og hvordan gjennomføre dem?

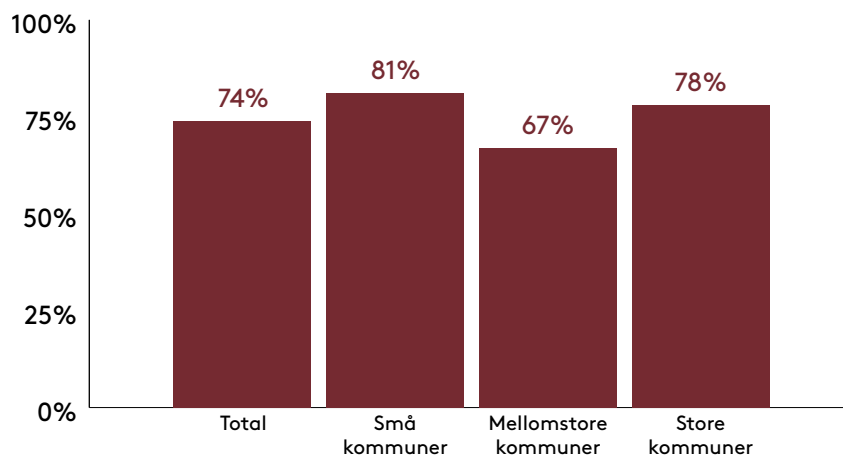
På spørsmål om hva slags møter og hvordan de bør gjennomføres er det stor variasjon, både mellom kommunene og mellom foreningene. Disse kan oppsummeres i flere forslag til hvilken slags møter og hvordan møtene bør gjennomføres. I 73 % av kommunene ønsket noen at det skulle gjennomføres faste møter faste møter 1-2 ganger årlig. Det kan være i form av møter, foredrag, kurs og konferanser.

FIGUR 27:
Hvordan forbedre samarbeidet mellom kommune og organisasjoner?

⁸ Svarene er basert på respondentene i én kommune i undersøkelsen.

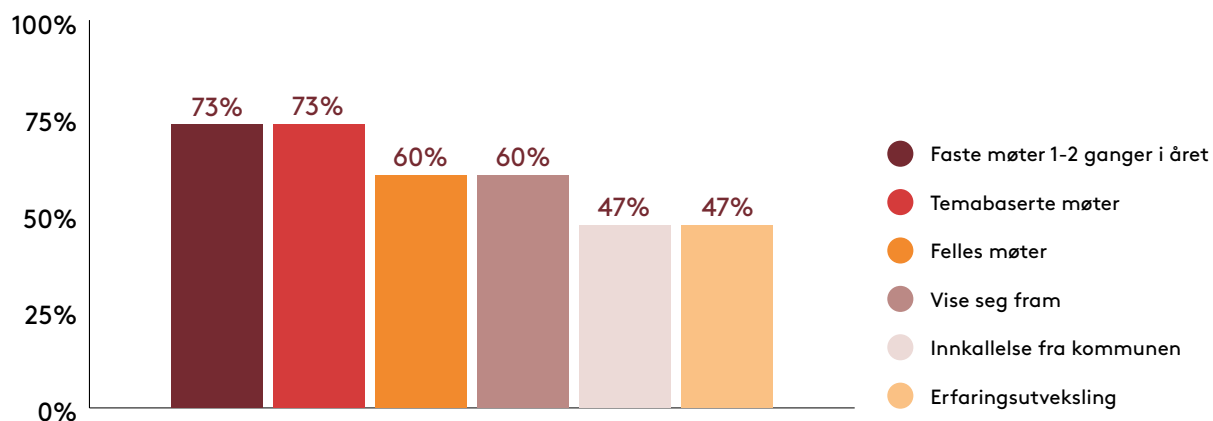
FIGUR 28: Ønsker dere at kommunen skal tilrettelegge for faste møtearenaer for frivilligheten i kommunen?

Noen mener at kommunen bør invitere alle typer frivillige organisasjoner, dette kommer frem i 60 % av kommunene. Samtidig nevnes det at det må oppleves som interessant for alle - om bare enkelte deler av frivilligheten berøres på slike møter, risikerer man at mange faller fra. Andre mener at det kan være fellesmøter for dem som driver med beslektede aktiviteter (73 %), hvor temaet kan spisses og bli mer aktuelt for den enkelte forening, og riktige instanser i kommunen kan inviteres til å delta.

I 60 % av kommunene trekkes det frem at en slik møteplass som en god anledning til å vise frem arbeidet sitt, presentere foreningen. I 47 % av kommunene ble det fremhevet at det er viktig at slike møter gir mulighet for erfaringsutveksling mellom foreningene. Mange mener at det er kommunen som bør stå som ansvarlig for å innkalle til slike møter. (fig. 29).

FIGUR 29: Hva slags møteplasser og hvordan gjennomføre dem

Mål og utfordringer

HINDRINGER FOR Å NÅ SINE MÅL

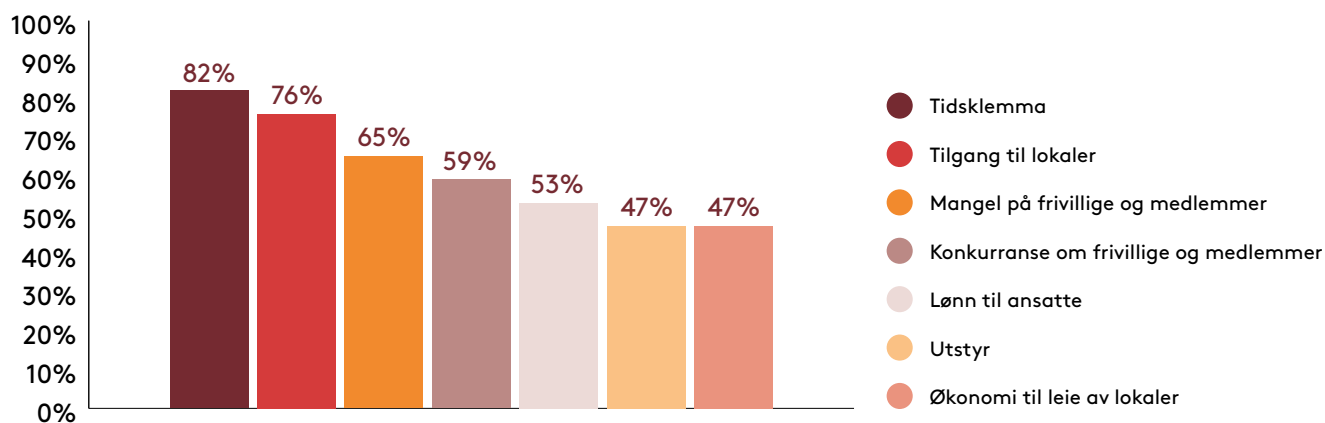
Foreningenes største hindringer for å nå sine mål, kan i hovedsak kategoriseres i tre overordnede kategorier. Den første er rekruttering som favner tidsklemma, mangel på frivillige, og konkurranse om frivillige og medlemmer. Den andre er økonomiske utfordringer som lønn til ansatte og utgifter til utstyr. Den tredje er knyttet til lokaler, for eksempel tilgang til lokaler og økonomi til leie av lokaler. Den største av disse utfordringene er tidsklemma (82 %). Deretter har tilgang til lokaler fått flest innspill (76 %), mangel på frivillige (65 %), konkurranse om frivillige og medlemmer (53 %), utstyr (47 %) og økonomi til leie av lokaler (47 %) (fig. 30).

Tid er en viktig ressurs for foreningene. Når medlemmer har dårlig tid, påvirker det foreningenes mulighet til å nå målene sine. Foreningene trenger flere frivillige for å kunne gjennomføre og utvikle aktiviteter, og de trenger folk til å stille opp på dugnad. Når folk har dårlig tid, medfører det også lavere kapasitet i foreningene enn ønsket. Flere foreninger frykter at frivilligheten i kommunene blir utbrent da det blir for mye arbeid på enkeltpersoner. En forening med lite kapasitet vil måtte fordele mer arbeid på enkeltmedlemmer, slik at arbeidsbyrden blir større på den enkelte. Dette blir blant annet nevnt som en stor hindring, og at mange slutter på grunn av høy arbeidsbelastning og mangel på tid.

Flere organisasjoner mangler frivillige til å drive aktivitetene. Mange sliter med å få med folk på grunn av manglende engasjement og interesse for aktiviteten. Dette gjelder spesielt foreninger med smale interessefelt. Noen organisasjoner med barn og unge skulle ønske foreldrene og foreldregruppa kunne gjøre en større frivillig innsats. For eksempel oppgir noen korps at rekruttering hemmes av fordommer hos foreldre og foresatte om hvor tidkrevende det kan bli for dem om barna deres engasjerer seg i korps.

Tidsklemma gjør også at foreningene opplever at det er konkurranse mellom foreningene om medlemmenes tid. I de fleste kommunene er det mange ulike typer aktiviteter å velge mellom. Da kan oppmøte og rekruttering bli utfordringer for lagene, da noen opplever å bli prioritert bort til fordel for andre fritidstilbud. Videre nevnes det at det er vanskelig å holde på ungdommene når de blir eldre, og eventuelt prioriterer andre aktiviteter. Samtidig opplever foreningene også konkurranse om foreldrene som det forventes at skal påta seg styreverv og andre oppgaver. Noen av kulturarrangørene nevner også konkurranse fra private tilbydere som et problem.

FIGUR 30: Hindringer for å nå foreningenes mål

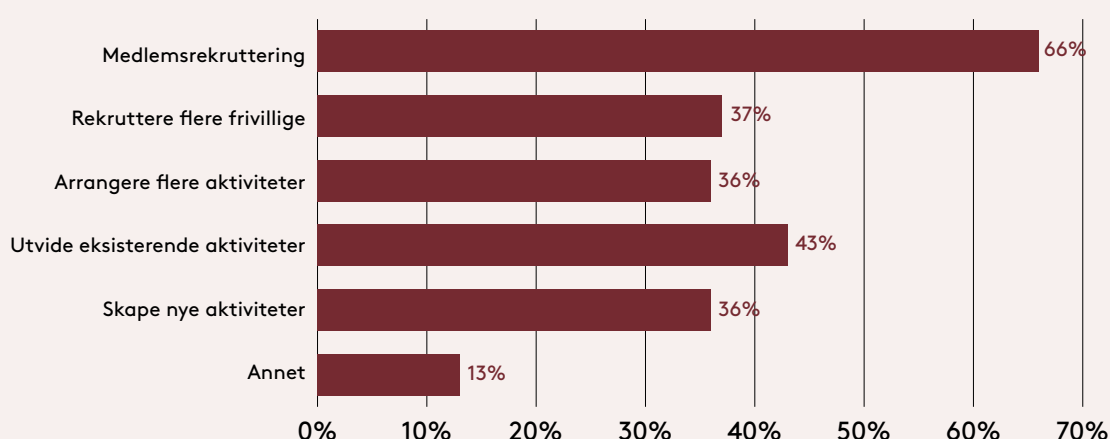
Mange foreninger ønsker støtte til å kunne lønne ansatte i organisasjonen, eller honorere kursholdere og profesjonelle instruktører. Eksempelvis sliter et korps med at de ikke har råd til å lønne instruktører, og er usikker på om de kan finne noen som vil gjøre dette på frivillig basis. En annen organisasjon får ikke støtte av kommunen og sliter med å kunne betale sine ansatte, og har blant annet måttet si opp en dirigent. Andre foreninger synes det er problematisk at de ikke har råd til å invitere de forelesere eller band de ønsker fordi det koster for mye. For mange respondenter kan økonomien begrense hvilken type aktiviteter foreningen kan arrangere. Videre ønsker foreningene seg også støtte til innkjøp av nytt utstyr. For mange foreninger gjelder det dyrt utstyr.

Problemstillinger knyttet til lokaler henger også sammen med økonomi. Flere foreninger har utfordringer med leie av lokaler, og spesielt at det kan være høye leiekostnader. I flere av kommunene opplyser respondentene også om at kommunen ikke vedlikeholder anleggene. I en kommune skriver lokallag som ikke selv eier lokalene de benytter at de ikke tør å investere i oppgradering fordi leien er usikker.

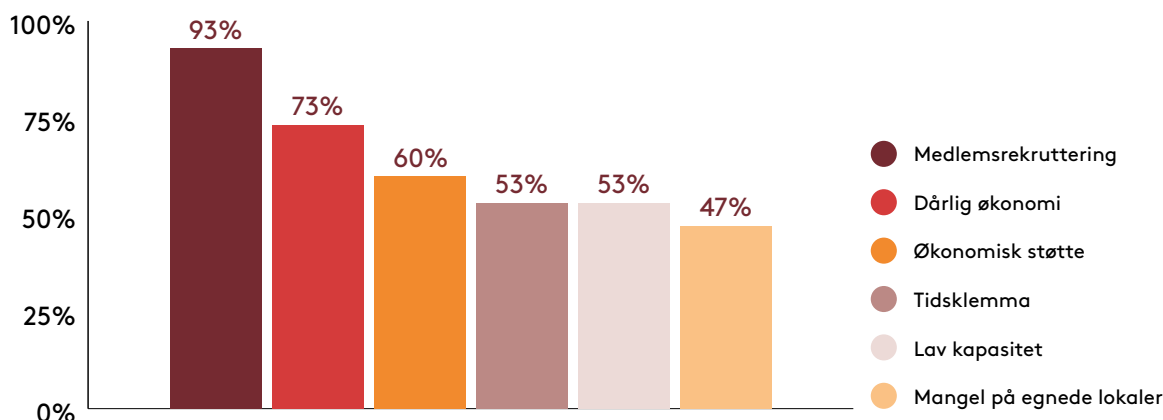
Et hinder som går igjen blant mange foreninger er tilgang på lokaler. Det gjelder både mangel på lokaler og anlegg, mangel på tid i lokalene man har, at lokalene er lite tilpasset eller dårlig vedlikeholdt og noen foreninger har ikke et eget lokale/anlegg til å drive sine aktiviteter i. Dette gjør at foreningen opplever medlemsflukt til nabokommuner. Flere skriver også at de mangler tilgang til egnede lokaler til øving, lager, arrangementer, møter, idrettsanlegg eller egne arenaer i kommunen for større arrangement. En organisasjon ønsker seg et nytt stort kulturhus der flere organisasjoner kan holde konserter og forestillinger.

Videre er det en utfordring at idrettslagene ikke har nok tid i idrettshaller og nok banekapasitet. For eksempel mener flere av foreningene at mer tid på baner eller i haller, mer treningstid og mer lagringsplass til eventuelt utstyr vil lette foreningsarbeidet generelt. En av de større idrettsforeningene i en av kommunene skulle ønske at de kunne samle all aktiviteten i klubben på et felles anlegg, og mener at det ville gjøre at de kunne utnytte sine ressurser bedre - dra mer veksler på trenere i ulike lag. Plassmangel og treningsområder om vinteren begrenser også treningsmulighetene i flere kommuner.

FIGUR 31: Hvordan ønsker foreningene å utvikle seg fremover?

FIGUR 32: Hva er de største utfordringene for å nå foreningenes egne mål?

HVORDAN ØNSKER LAGENE Å UTVIKLE SEG FREMMER?

Ifølge foreningene er det viktigste for å utvikle seg videre å rekruttere flere medlemmer, 66 % av lagene har oppgitt dette. Deretter ønsker de å utvide sitt eksisterende aktivitetstilbud (43 %), rekruttere flere frivillige (37 %), skape nye aktiviteter (36 %) og å arrangere flere aktiviteter (36 %) (fig. 30). Respondentene kunne velge flere alternativer.

HVA ER DE STØRSTE UTFORDRINGENE FOR Å NÅ EGNE MÅL?

Foreningene ble spurt om hva de største utfordringer for å nå egne mål har vært. Der svarte foreninger i nesten samtlige kommuner medlemsrekruttering (93 %). Deretter kommer dårlig økonomi (73 %), økonomisk støtte (53 %), tidsklemma, lav kapasitet (53 % hver) og mangel på egnede lokaler (47 %) (fig. 32).

En stor andel av respondentene opplyser at medlemsrekruttering byr på utfordringer. De har ikke rekruttert så mange medlemmer som ønsket, ønsker seg en mer variert medlemsmasse, eller de får ikke rekruttert innen ønsket målgruppe.

Blant utfordringene knyttet både til medlemsrekruttering og tidsklemma er en av de store utfordringene at de man har lyst til å nå, eller de eksisterende medlemmene, har dårlig tid. Tid er en viktig ressurs for foreningene. Når medlemmene har dårlig tid, påvirker det foreningens kapasitet og mulighet til å nå målene sine. Flere medlemmer vil frigjøre kapasitet i foreningene som vil gi lagene muligheter til å utvide eller opprettholde

aktivitetsnivået. Foreningene ønsker å rekruttere flere medlemmer, og å få flere til å stille på dugnad. For noen har medlemstallet gått ned, noe som er en utfordring med tanke på kapasitet. For andre har de blitt flere, og dette kan være utfordrende med tanke på lavere kapasitet i lokalene de benytter enn ønsket.

Dårlig økonomi har også vært en stor utfordring for flere av respondentene. Dette kan ha blitt spesielt forsterket med at flere av undersøkelsene er gjennomført i perioden etter oljeprisfallet i 2014 som hadde store økonomiske ringvirkninger i deler av landet. Foreningene rapporterer å slite med dårlig økonomi, samtidig som det i deler av landet har vært økonomiske nedgangstider, både i kommunen og for næringslivet. Dette har betydd at flere har hatt økonomiske utfordringer i form av redusert offentlig støtte eller sponsorstøtte, samtidig som de har hatt økning i utgifter. Mange foreninger ønsker seg en bedre og mer stabil økonomi. Flere foreninger er avhengige av økonomisk støtte for å kunne drive.

Videre har utfordringer knyttet til mangel på egnede lokaler vært en stor utfordring for foreninger i flere kommuner. Mange respondenter svarer at de mangler tilgang på egnede lokaler. Dette kan være møtelokaler, idrettsanlegg, egnede arenaer i kommunen for større arrangement eller større lokaler hvis de skal kunne vokse. Mange foreninger nevner problemet med å finne egnede lokaler for øvingene sine, noe som spesielt gjelder musikkforeningene. Andre mangler lokaler i det hele tatt, for eksempel egnede områder for å gjennomføre aktivitetene sine, spesielt i vinterhalvåret.

HVA VIL SKAPE MULIGHET FOR VEKST?

På spørsmål om hva som vil skape mulighet for vekst svarer foreningene økonomisk støtte (67 %), synlighet (58 %), tilgang til instruktører og tilgang til lokaler (50 % hver), forutsigbarhet (42 %) og rekruttering (33 %) (fig. 33).

Foreningene trekker frem at blant annet forutsigbare, sikre og varige avtaler om lokaler, støtteordninger, økonomiske tilskudd og økt støtte vil gi grunnlag for vekst. Noen peker på flere sponsorer, og at kommunen bør bevilge mer midler til frivillighet. Beslektet med dette er det flere som også nevner bedre og egnede lokaler, fasiliteter og utstyr som nødvendig for at foreningen skal kunne vokse.

De ønsker bedre tilgang til lokaler. For eksempel nevner de muligheter for å bruke kommunale treningsanlegg, utvidet eller nye treningshaller, nye kunstgressbaner, ny ridebane og mer tid til trening i hall, på bane og i svømmehaller. Noen er opptatt av å få muligheten til å utvikle egne egnede anlegg og lokaler/områder for å kunne skape vekst og utvikling til sine aktiviteter.

Videre skriver foreningene at fokus på instruktør- og trenerutvikling og bedre tilgang til instruktører kan bidra til vekst. Noen trenger også mer synlighet, bedre markedsføring og prøver å skape mer oppmerksomhet rundt aktivitetene sine. Flere foreninger ønsker at kommunen synliggjør frivillige organisasjonene på sine nett- og Facebook-sider. Rekruttering er en viktig betingelse for vekst og foreningene ønsker å få vervet flere medlemmer. Noen nevner at det er behov for å finne frem til nye måter å rekruttere unge på. For å få til dette mener foreningene at man må bli flinkere til å drive omdømmebygging,

markedsføre seg selv, bli synligere, for eksempel i sosiale medier og lokalavisa og på større arrangementer.

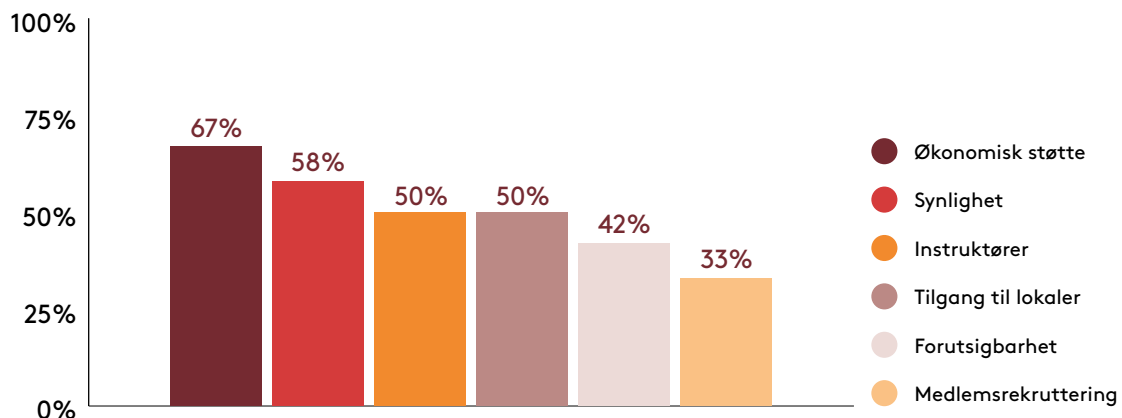
HVORDAN KAN KOMMUNEN BIDRA TIL AT FORENINGENE NÅR SINE MÅL?

På spørsmål om hvordan kommunen kan bidra til at foreningene når sine mål skriver foreninger i 95 % av kommunene at de ønsker økonomisk støtte. Deretter kommer synliggjøring (89 %), tilgang på lokaler (58 %), rimelige lokaler (47 %), kommunen som en positiv støttespiller (42 %), samt bedre dialog og stabile og gode rammevilkår med 32 % hver (fig. 34).

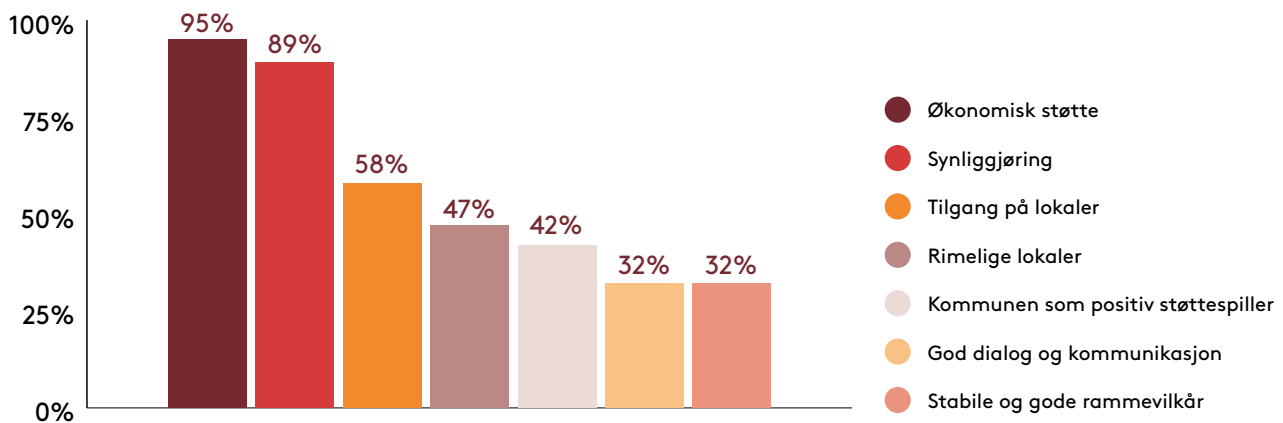
Foreningene ønsker kommunen som en positiv støttespiller. De ønsker seg mer økonomisk støtte - mer driftsstøtte, mer prosjektstøtte eller hjelp til å finne midler. De ønsker gode økonomiske rammevilkår som gir dem mulighet til å tenke langsiktig.

Flere respondenter ønsker at kommunen forbedrer foreningenes tilgang til (bedre) lokaler. Noen mener at disse bør være gratis, mens andre skriver at de bør være rimelige. En organisasjon understreker behovet for langsiktige leieavtaler for å bidra til forutsigbar drift. Lagene foreslår blant annet at kommunen bygger eller utbedrer flere egnede lokaler og anlegg, for eksempel flere haller for å ta unna etterspørselen. Det blir også pekt på at man må sikre optimal utnyttelse av lokalene kommunene har. Andre ber kommunen åpne opp flere lokaler for organisasjonene, eksempelvis skoler. Noen av organisasjonenes aktiviteter har sesongbaserte lokaler, og ønsker at kommunen bistår mer i å utvikle egnede lokaler resten av året: eksempelvis gjennom å lage kunstgressbane eller holde isbane hele året.

FIGUR 33: Hva vil skape mulighet for vekst?

FIGUR 34: Hvordan kan kommunen bidra til at foreningene når sine mål?

Kommunen kan også bidra til økt synlighet i kommune og bygder ved å reklamere for arrangementer og aktiviteter på sine nettsted og sosiale plattformer, foreslår noen respondenter.

Videre ønsker flere foreninger seg tettere og konstruktiv dialog med kommunene. Frivilligheten ønsker å vite om hva som skjer i kommunene, de ønsker å vite om politiske beslutninger som berører deres aktiviteter, at kommunen lytter til dem og inviterer dem med i relevante møter og kommunale prosesser.

KAN ANDRE FAKTORER OG AKTØRER BIDRA TIL Å NÅ FRIVILLIGHETENS MÅLSETTINGER?

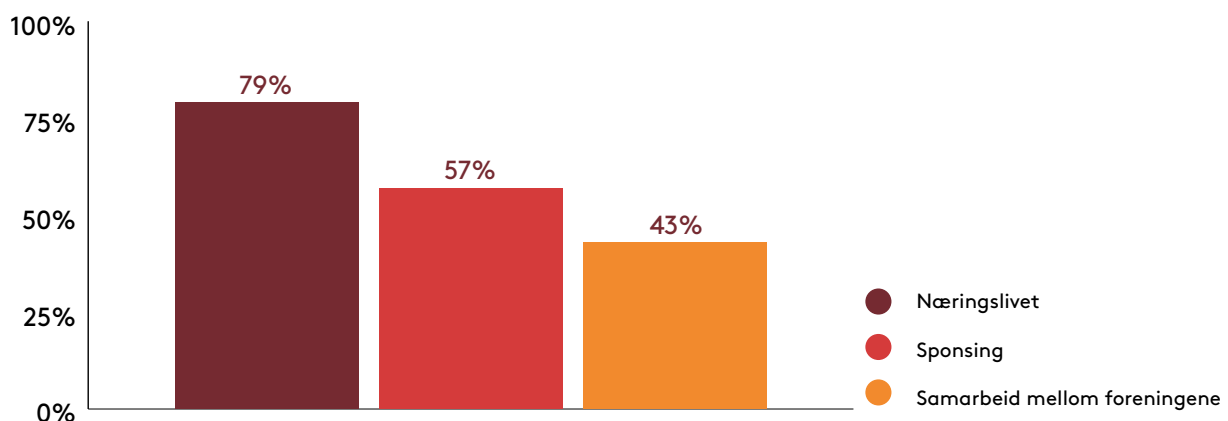
På spørsmål om andre faktorer og aktører kan bidra til å nå frivillighetens målsettinger mente foreninger fra 79 % av kommunene at næringslivet kunne bli mer involvert. Deretter kommer sponsing (57 %) og samarbeid mellom foreningene (43 %) (fig. 35).

Næringslivet trekkes i størst grad frem på dette spørsmålet. Mange foreninger ønsker mer samarbeid med næringslivet, at de viser engasjement i frivillig arbeid og de ønsker økonomisk støtte fra næringslivet.

Foreningene nevner generelt behovet for sponsorer og ønsker at også stiftelser og fond interesserer seg mer for frivillighet og bidrar mer til det frivillige arbeidet i kommunen. En skriver at de ønsker et fora der nisjeidretter/organisasjoner kan finne potensielle sponsorer.

Videre trekker flere frem at økt og bredere samarbeid med andre lag og foreninger er noe som kan bidra til at de når sine målsettinger. Dialogarenaer blir nevnt som hjelp til frivillighetens vilkår i kommunene. Her kan foreningene utveksle erfaringer og støtte hverandre i sitt arbeid.

FIGUR 35: Oversikt over de tre temaene som har fått flest innspill

Oppsummering

Denne gjennomgangen kan ikke si noe generelt om frivillig sektor i Norge. Alle kommuner preges av lokale forhold. Likevel kan man se noen gjennomgående tendenser som er viktige for organisasjoner på tvers av kommunene i disse undersøkelsene.

De fleste rapporterer at medlemsutviklingen er stabil eller positiv. Likevel ser vi at medlemsrekruttering er et av organisasjonenes viktigste mål. Dette kan tyde på at målsettingen er reell medlemsvekst, ikke bare et ønske om å opprettholde medlemsmassen. Problemer med medlemsrekrutteringen trekkes også frem som den største utfordringen for å nå sine mål.

Det er en oppfatning om at hovedutfordringen i rekrutteringsarbeidet er at de man ønsker å rekruttere har dårlig tid. Dette kan også knyttes til at mange opplever at man konkurrerer med andre frivillige organisasjoner om medlemmer, frivillige og tillitsvalgte. Det blir også trukket frem at det er vanskelig å gjøre organisasjonen synlig, særlig blant grupper som ikke kjenner til arbeidet fra før. Ofte ønsker organisasjoner hjelp fra kommunen til å profilere sitt arbeid og nå ut til innbyggerne.

I de fleste kommunene trekkes mangel på egnede lokaler frem som en utfordring. Dette er både knyttet til for dårlig kapasitet og at lokalene ikke er egnet for den

aktiviteten organisasjonene driver med. Utfordringene med lokaler handler ikke bare om å ha et sted å drive aktivitet, men også om lagringsplass for utstyr.

Det foregår mye samarbeid i de undersøkte kommunene, både mellom frivillige organisasjoner, med næringslivet og med kommunen. I stor grad oppleves det å samarbeide med andre som positivt og at det gir gevinster for organisasjonene. Likevel kommer det frem at samarbeid også krever kapasitet og resurser for at det skal lykkes.

Gjennom alle undersøkelsene ser man en stor bredde av frivillige organisasjoner og at det er mye aktivitet i lokalmiljøene.

De ti frivillighetspolitiske bud

Frivillighet Norge har flere overordnede anbefalinger for alle kommuner i møte med frivilligheten. Dette er de ti frivillighetspolitiske bud som ble vedtatt av en samlet frivillighet på Frivillighet Norges årsmøte 2015. Disse svarer ut mange av utfordringene vi der at organisasjonene ofte møter igjennom disse kartleggingene.

1. Kjenn frivilligheten i kommunen din

Innhent kunnskap om de frivillige organisasjonene. Hva driver de med? Hvilke mål, ressurser og utfordringer har de? Vil de samarbeide mer med kommunen, næringsliv, eller organisasjoner?

2. Vedta en tverrsektoriell kommunal frivillighetspolitikk

Inviter hele bredden av frivilligheten til dialog. Tenk frivillighet i all kommunal planlegging. Frivillighetspolitikken bør revurderes ved nytt kommunestyre.

3. Anerkjenn frivillighetens egenverdi

Frivillige er frie og villige til å gjøre det de vil. Det må de få lov til å være, ellers dør frivilligheten ut.

4. Forenkling gir mer frivillighet

Tiden som brukes på byråkrati er tid som kan brukes på mer frivillighet. Gjennomfør tiltak som forenkler søknadsskriving, rapportering og kontakt med kommunen.

5. Tilrettelegg for frivillighetens egenutvikling

Vis organisasjonene tillit og legg til rette for at de kan nå sine egne mål. Da når kommunen samtidig mange av sine mål.

6. Skap dialog med frivillighet

Skap faste møteplasser for organisasjonene. Rådfør dere med frivilligheten. Gi kommunalt ansatte opplæring i frivillighetsmangfoldet, slik at de kan invitere flere folk til å bli med. Husk at frivillige ofte jobber, så møter må være etter arbeidstid!

7. Anerkjenn og støtt opp om frivillighetens merverdi

Frivilligheten er «samfunnets vaktbikkje» og skaper bl.a. lokalsamfunnsutvikling, kunnskap, sosiale møteplasser, tilhørighet, demokratiopplæring og er helsefremmende.

8. Gi frie midler

Frie midler er en forutsetning for at frivilligheten kan vokse på egne premisser.

9. Ikke konkurrer med frivilligheten

Tilrettelegg for bedre rekruttering av frivillige til organisasjonene. Ikke «stjel» de frivillige fra organisasjonene for å utføre kommunale tiltak.

10. Skap forutsigbarhet for frivilligheten

Forutsigbare rammer skaper bærekraftig drift og utvikling i frivilligheten. Et eksempel er å legge til rette for lokaler som frivilligheten kan bruke.

